



styczeń-luty 2016
nr 1/2016 (91)
ISSN 1642-6797

Gazeta UNIWERSYTECKA

pracowników i studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego



TEMAT
NUMERU >>

- UNIWERSYTET TO DELIKATNY, ZŁOŻONY ORGANIZM,
W KTÓRYM WSZYSTKO MUSI BYĆ NA SWOIM MIEJSCU

W NUMERZE:

DO POCZYTANIA

- EKOLOGICZNE MIODY TYLKO Z PODKARPACIA
- KSIĄŻKA Z OPISEM ŻYCIA GALICYJSKIEGO CHŁOPA

KONFERENCJE

- 1050. ROCZNICA CHRZTU SŁOWIAŃSKIEGO KSIĘCIA

KONCERT KOŁĘD PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW UR



Z ŻYCIA UCZELNI: ŚWIĄTECZNE KOŁĘDOWANIE 3 • DLA NAJLEPSZYCH STYPENDIA MINISTRA 6 • UNIwersYTET TO DELIKATNY, ZŁOŻONY ORGANIZM, W KTÓRYM WSZYSTKO MUSI BYĆ NA SWOIM MIEJSCU 7 •

NAGRODY I OSIĄGNIĘCIA: HABILITACJE 9 • DLA NAJLEPSZYCH NAGRODY MARSZAŁKA 13 •

DO POCZYTANIA: SEZON KOŁĘDOWY „RESOVII SALTANS” ZAKOŃCZONY 14 • EKOLOGICZNE MIODY TYLKO Z PODKARPACIA 16 • TE KOBIETY MOGĄ BYĆ DLA NAS WZOREM 19 • BĘDĄ NOWE NAWOZY SZTUCZNE, EFEKT REALIZACJI PROJEKTU PRZEZ WYDZIAŁ BIOLOGICZNO-ROLNICZY 20 • IV EDYCJA SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO ROZPOCZĘTA 22 • KSIĄŻKA Z OPISEM ŻYCIA GALICYJSKIEGO CHŁOPA 23 • WYDAWNICTWO UR POLECA 25 •

KONFERENCJE: O PRZYBOSIU W NIEBYLCU, GWOŹNICY I RZESZOWIE 26 • OGÓLNOPOLSKA INTERDYSCYPLINARNA KONFERENCJA NAUKOWA *OBCOWANIE MAŁEGO DZIECKA ZE SZTUKĄ. WOKÓŁ LITERATURY, TEATRU, TAŃCA I SZTUK WIZUALNYCH* 28 • POELAND. MIEJSCE DUCHOWEJ OBECNOŚCI EDGARA ALLANA POEGO 31 • TRADYCJA I NOWOCZESNOŚĆ W ŻYWIENIU I ŻYWNOCI 32 • KONFERENCJA NA TEMAT SOCJOLOGII MIASTA 34 • MOŻNA SKUTECZNIE POMAGAĆ POTRZEBUJĄCYM 35 • RZESZOWIANIE BYLI AKTYWNI PODCZAS ZJAZDU W MIKOŁAJKACH 35 • 1050. ROCZNICA CHRZTU SŁOWIAŃSKIEGO KSIĘCIA 36 •

SPOTKANIA: WIZYTA STUDYJNA W KYOTO UNIVERSITY I GRADUATE SCHOOL OF MEDICINE 38 • RZESZÓW BLIŻEJ KLAGENFURTU 39 • PODKARPACIE I KRAJ SAARY REALIZUJĄ UNIwersYTECKIE PROJEKTY 41 • OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIE OBIEŻYŚWIATÓW, TRAMPÓW I TURYSTÓW 43 • W MAŁYM KRAJU ZDOBYLIŚMY WYSOKI SZCZYT 44 •

STUDENCKI UNIwersYTET: WYCIECZKA SŁUCHACZY POLONUSA DO SANDOMIERZA I NOWEJ DĘBY 46 • DNI ADAPTACJI 2015 47 • BADANIA NAUKOWE Z PERSPEKTYWY STUDENTA 48 • NA TAKIE SPOTKANIE CZEKAMY CAŁY ROK 49 • W GÓRACH UCZCZONO URODZINY STUDENCKIEGO KOŁA NAUKOWEGO PODRÓŻNIKÓW 50 • STUDENCI O UZALEŻNIENIU WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY 51 • TAKIE BYŁY NAJCIEKAWSZE WYPRAWY 2015 ROKU 52 • STUDENCI UR PREZENTOWALI REFERATY W COLLEGIUM MEDICUM UJ 53 • JUBILEUSZOWE, ŚWIĄTECZNE ZAWODY PŁYWACKIE 54

MAŁGORZATA
SŁOWIŃSKA-
CZURCZAK

ŚWIĄTECZNE KOŁĘDOWANIE

Osiemnastego stycznia - z inicjatywy dra hab. prof. UR **Mirosława Dymona**, dziekana Wydziału Muzyki - zorganizowany został koncert kołęd. Tym razem w roli solistów wystąpili pracownicy i studenci uczelni. Bezpośrednio przed koncertem odbyło się, tradycyjne już w uczelni świąteczne spotkanie opłatkowe. Gospodarzem uroczystości był prof. dr hab. **Sylwester Czopek**, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Liczne grono wykonawców polskich kołęd i pastorałek zaszczylił swoją obecnością były rektor UR, prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, obecnie senator i sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W artystycznym współzawodnictwie nie zabrakło też dziekanów /i prodziekanów/ kilku wydziałów: Muzy-

ki, Sztuki, Matematyczno-Przyrodniczego oraz Pedagogicznego.

Wspólne uniwersyteckie kołędowanie, pracowników i studentów, przy akompaniamencie zespołu instrumentalnego Wydziału Muzyki i bardzo nastrojowej, pełnej gracji i humoru konferansjerce **Małgorzaty Zaborniak-Sobczak** i **Łukasza Rusina** stworzyło niepowtarzalną przestrzeń do rodzinnej wręcz integracji środowiska akademickiego.

To był prawdziwie świąteczny czas.

Kto nie uczestniczył w tym wydarzeniu może tylko żałować i czekać na następne święta. Już za rok.

Fot. J. Zydrzeń

Z OBRAD SENATU

Przedświadczone obrady Senatu UR (**17 grudnia**) rozpoczęły się od wręczenia aktów mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego. Z rąk rektora otrzymali je: prof. dr hab. inż. Grażyna Jaworska i prof. dr hab. Joanna Kostecka z Wydziału Biologiczno-Rolniczego oraz prof. dr hab. Stanisław Pieprzny z Wydziału Prawa i Administracji.

Decyzją zebranych, w jednomyślnym głosowaniu, uchwalono nadanie imienia profesora Kazimierza Obołyńskiego auli przy ul. Cichej 2a, a także imienia doktora Antoniego Zająca Pracowni Dydaktyki Ogólnej Wydziału Pedagogicznego, w budynku przy ul. ks. J. Jałowego 24 (wnioski rad wydziałów).

Przyjęto również uchwały w sprawie korekty planu rzeczowo-finansowego Uniwersytetu Rzeszowskiego na 2015 r. oraz prowidorium planu rzeczowo-finansowego UR na rok 2016 r.

Obradujący poparli ponadto wniosek o utworzenie, na Wydziale Socjologiczno-Historycznym, studiów podyplomowych *fotografia dziennikarska, promocyjna i użytkowa*.

Najważniejszym punktem w porządku obrad było jednak głosowanie dotyczące wskazania, spośród prorektorów, pełniącego obowiązki rektora do końca obecnej kadencji władz UR – w związku ze zrzeczeniem się mandatu do pełnienia funkcji organu jednoosobowego Uniwersytetu Rzeszowskiego przez rektora UR prof. dra hab. Aleksandra Bobko, przed upływem kadencji 2012-2016 (objęcie funkcji sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego). W głosowaniu tajnym Senat UR wskazał prorektora ds. nauki - prof. dra hab. Sylwestra Czopka na pełniącego obowiązki rektora, do dnia 31 sierpnia 2016. Na jego ręce złożono gratulacje i kwiaty. Serdeczne życzenia i podziękowania za kierowanie Uniwersytetem w ciągu ostatnich kilku lat otrzymał od Senatu ustępujący JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko.

Po zakończeniu obrad nastąpiło tradycyjne połamanie się opłatkiem.

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego w dniu **28 stycznia 2016 r.** poprowadził p.o. rektora prof. dr hab. Sylwester Czopek.

W porządku obrad bieżącego posiedzenia znalazły się sprawy dotyczące zatrudnień: na stanowisku profesora zwyczajnego: prof. dra hab. Pavola Štekauera (na Wydziale Filologicznym), prof. dra hab. n. med. Wiesława Urbanowicza (na Wydziale Medycznym) oraz na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr hab. Krystyny Miłułki (na Wydziale Filologicznym), dr hab. Anny Barwińskiej-Małąjowicz (na Wydziale Ekonomii), prof. dra hab. inż. Wiesława Wajsa (na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym) i dra hab. Macieja Wnuka (w Poza-wydziałowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych).

Głosowano także (jednomyślnie) nad wnioskami dotyczącymi uruchomienia nowego kierunku studiów: *praca socjalna* (studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia o profilu ogólnoakademickim) oraz studiów podyplomowych: *enologia* (na Wydziale Biologiczno-Rolniczym) i *muzyka XX i XXI wieku* (na Wydziale Muzyki).

W sprawach różnych prof. dr hab. Sylwester Czopek poinformował zebranych, iż pięciu pracowników naukowych UR zostało wybranych do składu Polskiej Komisji Akredytacyjnej i z rąk Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosława Gowina, odebrało akty powołania na kadencję 2016-2019. Są to: prof. dr hab. inż. Dorota Bobrecka-Jamro i prof. dr hab. inż. Grażyna Jaworska (Wydział Biologiczno-Rolniczy), dr hab. prof. UR Teresa Pop (Wydział Medyczny), prof. dr hab. Stanisław Uliasz (Wydział Filologiczny) oraz prof. dr hab. Tadeusz Boruta (Wydział Sztuki). Przynależność do tego znamienitego grona polskich naukowców, dbających o jakość kształcenia na polskich uczelniach, to zarazem prestiżowe wyróżnienie dla środowiska akademickiego UR.

Małgorzata Dworak

KRONIKA REKTORA

PROF. DRA HAB. SYLWESTRA CZOPKA

- 7 grudnia | Prof. Sylwester Czopek wraz z attaché kulturalnym Konsulatu Republiki Federalnej Niemiec panią Reginą von Ahn oraz prof. dr hab. Mariolą Wierzbicką, dyrektorem Instytutu Filologii Germańskiej zainauguował Tydzień Filmu Niemieckiego. Wydarzenie zorganizowane było po raz pierwszy w Rzeszowie. Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego jest partnerem tego przedsięwzięcia, które realizowane jest przez Konsulat Generalny RFN w Krakowie.
- 10 grudnia | Profesor S. Czopek zorganizował spotkanie kierowników studiów doktoranckich, prodziekanów odpowiedzialnych za studia doktoranckie oraz pracowników administracji zajmujących się sprawami związanymi z doktorantami. Tematem spotkania były rozwiązania formalno-prawne poszczególnych kwestii związanych z przebiegiem i funkcjonowaniem studiów doktoranckich.
- 17 grudnia | Senat UR przyjął uchwałę, w której wskazał dotychczasowego prorektora ds. nauki – prof. dra hab. Sylwestra Czopka na pełniącego obowiązki Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, do końca kadencji 2012-2016.
Rektor Sylwester Czopek spotkał się z kierownikami poszczególnych działów administracji UR na uroczystości opłatkowej.
- 21 grudnia | Profesor Czopek wręczył prof. Józefowi Taborowi oraz prof. Marianowi Kuźmiej dokumenty poświadczające nadanie statusu Profesora Seniora Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- 13 stycznia | Rektor Sylwester Czopek spotkał się z przebywającym w Rzeszowie wiceministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. dr hab. Leszkiem Sirko.
- 15 stycznia | Prof. S. Czopek uczestniczył w obradach Uniwersyteckiej Komisji Nauki. Gospodarzem styczniowej narady był Uniwersytet Warszawski.
- 18 stycznia | Rektor Sylwester Czopek poprowadził uroczystość, w czasie której dokonano promocji doktorskich i habilitacyjnych, a także wręczono indywidualne i zespołowe nagrody Rektora UR.

Małgorzata Grygiel-Rożek

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU

DRA HAB. INŻ. PROF. UR

CZESŁAWA PUCHALSKIEGO

- 2 grudnia | Podczas Dnia Otwartych Drzwi Projektu „UR – nowoczesność i przyszłość regionu”, który podsumowywał działania kończącego się projektu prorektor ds. rozwoju mówił o znaczeniu i efektach projektów realizowanych na Uniwersytecie Rzeszowskim.
- 13 grudnia | Dr hab. inż. prof. UR C. Puchalski brał udział w odsłonięciu pomnika poświęconego ofiarom katastrofy smoleńskiej przed budynkiem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, gdzie w imieniu społeczności akademickiej złożył kwiaty.
- 16 grudnia | Prorektor ds. rozwoju dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski uczestniczył w konferencji oraz panelu dyskusyjnym podsumowującym trzeci etap realizacji projektu „Rozbudowa Inkubatora Technologicznego wraz z Centrum Obsługi Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego” w Jasionce.
- 13 stycznia | Prorektor uczestniczył w spotkaniu członków Konsorcjum Naukowo-Przemysłowego „ELA-MAT Podkarpackie”, którzy dążą do łączenia potencjału gospodarczego i naukowego tkwiącego w podmiotach gospodarczych, badawczo-rozwojowych i instytucjach otoczenia biznesu na rzecz budowy w Polsce międzynarodowej infrastruktury badawczej o nazwie Europejskie Laboratorium Badawcze Nowych Materiałów ELA-MAT Podkarpackie. W spotkaniu uczestniczyli także: marszałek województwa podkarpackiego - Władysław Ortyl oraz prof. dr hab. Leszek Sirko - podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Natalia Kochman-Kędzior

10-18 grudnia | Dr hab. prof. UR Wojciech Walat brał udział w przedświątecznych inicjatywach, organizowanych przez rozmaite uniwersyteckie kręgi: wigilii Samorządu Studentów UR, spotkaniu opłatkowym ze studentami niepełnosprawnymi; 20. Jubileuszowych Świątecznych Zawodach Pływackich UR, V Memoriale im. Dominika Jakubowskiego, spotkaniu świątecznym z pracownikami administracji uczelnianej.

18-19 grudnia | Prorektor ds. studenckich i kształcenia wziął udział w obradach Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej. Dyskutowano nad strategią wprowadzania i oceny międzyobszarowych studiów i badań w uczelniach, w kontekście reform szkolnictwa w Polsce, a także Programu Mobilności Studentów i Doktorantów MOST.

20 stycznia | W ramach Jubileuszu 1050 rocznicy chrztu Polski na terenie województwa podkarpackiego dr hab. prof. UR Wojciech Walat zainauguował, odbywającą się na UR, sesję naukową: „Przedchrzcielne” *przenikanie chrześcijaństwa na ziemię polskie*.

28 stycznia | Wraz z p.o. rektora prof. dr. hab. Sylwestrem Czopkiem prorektor ds. studenckich i kształcenia wręczył 11 studentom Uniwersytetu Rzeszowskiego decyzje ministra nauki i szkolnictwa wyższego o przyznaniu stypendium za wybitne osiągnięcia w roku akademickim 2014/2015. Najliczniejszą grupę – aż 6 osób – stanowią wśród tegorocznych stypendystów studenci kierunku biotechnologia, z Weryni.

Małgorzata Dworak

MAŁGORZATA
DWORAK

DLA NAJLEPSZYCH STYPENDIA MINISTRA

Miłym akcentem, już po zrealizowaniu planowanego porządku obrad Senatu, było wręczenie – w obecności członków Senatu - 11 studentom Uniwersytetu Rzeszowskiego stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia (przyznawanych na jeden rok akademicki i wypłacanych jednorazowo w wysokości 15 000 zł dla każdego stypendysty). Z rąk JM Rektora otrzymali je:



- **Kamila Smolik, studentka II roku studiów II stopnia – kierunek: ekonomia,**
- **Monika Zagórska, studentka II roku studiów II stopnia – kierunek: filologia polska,**
- **Renata Nowak, studentka II roku studiów II stopnia – kierunek: filologia rosyjska,**
- **Bartłomiej Krzych, student II roku studiów I stopnia – kierunek: filozofia,**
- **Ewelina Golec, studentka I roku studiów II stopnia – kierunek: biotechnologia,**
- **Jakub Kapłan, student I roku studiów II stopnia – kierunek: biotechnologia,**
- **Michał Magda, student I roku studiów II stopnia – kierunek: biotechnologia,**
- **Lena Majchrowicz, studentka I roku studiów II stopnia – kierunek: biotechnologia,**
- **Sylwia Pabian, studentka I roku studiów II stopnia – kierunek: biotechnologia,**
- **Anita Panek; studentka I roku studiów II stopnia – kierunek: biotechnologia,**
- **Julia Martyn, studentka II roku studiów II stopnia – kierunek: pielęgniarstwo.**

Fot. M. Grygiel-Rożek

17 grudnia ub. roku Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego – w związku z powołaniem prof. dra hab. Aleksandra Bobko, dotychczasowego Rektora UR na stanowisko sekretarza stanu w MNiSW – wybrał prof. Sylwestra Czopka (dotychczas prorektora ds. nauki) na stanowisko Rektora uczelni.

UNIwersYTET TO DELIKATNY, ZŁOŻONY ORGANIZM, W KTÓRYM WSZYSTKO MUSI BYĆ NA SWOIM MIEJSCU

ROZMOWA Z PROF. DR. HAB. SYLWESTREM CZOPKIEM,
DO 17 GRUDNIA 2015 R. PROREKTOREM DS. NAUKI
W UNIwersYTECIE RZESZOWSKIM

– Magnificencjo, gratuluję zaufania u społeczności akademickiej i wyboru przez Senat na okres do września br. Co w tym okresie Pan Profesor uważa za najpilniejsze i najważniejsze w rektorskiej pracy?

– Bardzo dziękuję za gratulacje. Proszę jednak pamiętać, że nie był to wybór na stanowisko Rektora UR tylko wskazanie jednego z urzędujących prorektorów do pełnienia funkcji rektorskich, do końca bieżącej kadencji. Jest w tym zasadnicza różnica, która w moim odczuciu powoduje, że mam - jako pełniący obowiązki rektora - ograniczony mandat. Wynika z tego i to, że głównym zadaniem jest właśnie kontynuacja tych planów, które nakreśliliśmy, jako Kolegium Rektorskie, na bieżącą kadencję. Nie należy spodziewać się żadnej rewolucji, tym bardziej że jesteśmy w połowie roku akademickiego i u progu długiej procedury wyborczej, w wyniku której społeczność akademicka wyłoni osoby odpowiedzialne za uczelnię na kolejne 4 lata. Mogę jednak stwierdzić, że najważniejszym zadaniem stojącym teraz przed Uniwersytetem jest poprawa jakości i efektywności naukowej. Mieści się w tym wiele szczegółowych zadań – np. kolejne uprawnienia akademickie, ale też dalsza budo-

wa potencjału naukowego wszystkich jednostek (w roku 2017 będzie kolejna ocena parametryczna i przyznanie kategorii naukowych!) oraz efektywne wykorzystanie nowej infrastruktury. Wszyscy musimy zadbać o poprawę naszego naukowego wizerunku i pozycji wydziałów, instytutów, a także indywidualnych osiągnięć.

– Latem br. będzie kolejna rekrutacja na studia. Z jednej strony przybywa kierunków w ofercie dla maturzystów - mamy już 48 - a z drugiej co roku ubywa 600 studentów. Mająca podobną liczbę studentów Politechnika Rzeszowska ma tylko 24 kierunki. Czy mnożenie kierunków nie poniosło porażki?

– Nie odbieram tego jako porażki. Widzimy dość wyraźnie, że niektóre kierunki, tradycyjnie uznawane za „uniwersyteckie”, przeżywają wyraźny kryzys rekrutacyjny. Stąd właśnie pojawiają się nowe pomysły, wynikające także z zapotrzebowania tzw. rynku edukacyjnego, a także z potrzeby systemowej zmiany w myśleniu o kształceniu uniwersyteckim. Nie wykorzystujemy jeszcze w pełni możliwości, jakie mamy, np. w zakresie tak modnego dziś tzw. kształcenia praktycz-

nego, czy też odmienności studiowania w systemie 3 + 2. Nie jest to system idealny, ale można go „dostosować” i maksymalnie wykorzystać te możliwości, które ze sobą niesie (np. w zakresie studiów interdyscyplinarnych, niszowych). Często stoimy przed dylematem – specjalność, czy nowy kierunek? Wydziały są w tym wyborze w pełni autonomiczne i wierzę, że wyborów dokonują świadomie i po głębokiej analizie. Studentów ubywa z innych powodów, zresztą dość złożonych. Myślę, że wzbogacanie naszej oferty jest atutem i świadectwem tego, że próbujemy przeciwdziałać niekorzystnym dla nas trendom. Warto w tym miejscu wrócić do kwestii naszej pozycji naukowej. Moim zdaniem ona także ma znaczenie w decyzjach o wyborze kierunku studiów. Uniwersytet to delikatny, złożony organizm, w którym wszystko musi być na swoim miejscu, a kwestia badań naukowych jest jego istotą, niejako „kręgosłupem”.

– Nad uczelniami publicznymi wisi przysłowiowy miecz Damoklesa; w 2016 roku będzie dokonana ocena, wynikająca z zapisów ustawy o szkolnictwie wyższym (art. 3 i 255). Czy spełnimy kryteria?

– Przepisy ustawy są tu bardzo jasne i dla nas bezlitosne. Przypomnę, że zapisano, że aby mieć status klasycznego (bezprymiotnikowego) uniwersytetu należy mieć 10 uprawnień doktorskich, w tym po 2 z określo-

nych w ustawie 3 grup dziedzin. W tej chwili dysponujemy 11 uprawnieniami, ale w jednej z tych grup (obejmującej dziedziny nauk matematycznych, fizycznych, technicznych i nauk o Ziemi) mamy tylko jedno uprawnienie (fizyka). Kluczowa jest tu zatem obecnie rola Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego. Wkrótce zostanie złożony wniosek o uprawnienia doktorskie z matematyki, a nie wykluczone, że także i innej dyscypliny oraz wniosek o uprawnienia habilitacyjne z fizyki. Mam nadzieję, że te starania zakończą się powodzeniem i spełnimy zapisane w ustawie kryteria. Nasza pozycja wśród 20 polskich uniwersytetów nie jest wyjątkowa. Można wskazać kilka z nich, mających ten sam problem. Na ile okaże się to sprzyjającą nam „okolicznością łagodzącą”, trudno w tej chwili rozstrzygnąć.

W bieżącej kadencji uzyskaliśmy już dwa uprawnienia habilitacyjne (agronomia i językoznawstwo) i dwa doktorskie (filozofia i ekonomia). Kolejne wnioski są obecnie rozpatrywane, a inne przygotowywane. Takiej ofensywy w historii naszego Uniwersytetu jeszcze nie było, co pozwala wierzyć w to, że jego przyszłość nie rysuje się wcale w jakichś czarnych barwach, a wprost przeciwnie, można mówić o skracaniu naszego dystansu do najlepszych.

– Dziękuję Magnificencji za rozmowę.

Ludwik Borowiec



Fot. J. Zydroń

Prof. dr hab. Sylwester Czopek (1958), archeolog (specjalności: archeologia epoki brązu i wczesnej epoki żelaza; ochrona archeologicznego dziedzictwa kulturowego), muzealnik. Autor i współautor 230 publikacji naukowych (w tym 13 książek/monografii), kierownik wielu grantów i projektów badawczych (MNiSW, KBN, NCN). Odkrywcą i badaczem wielu stanowisk archeologicznych w południowo-wschodniej Polsce. Członek Polskiej Akademii Umiejętności, Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN, Komisji Archeologicznej PAN Oddział w Krakowie.

Studia archeologiczne ukończył w 1981 w UMCS w Lublinie. Doktorat obronił w 1989 w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie, a habilitację uzyskał w 1996 na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Nominacją profesorską otrzymał w 2003 roku. Z Rzeszowem związany od 1981 (Muzeum Okręgowe, którym kierował w latach 1991-2008). W 1997 roku rozpoczął pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej (obecnie Uniwersytet Rzeszowski), gdzie współtworzył Instytut Archeologii, którym kierował w latach 1999-2008. W latach 2008-2012 dziekan Wydziału Socjologiczno-Historycznego, od 2012 prorektor ds. nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ks. dr hab. Tadeusz BRATKOWSKI



6 października 2015 r. Rada Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II podjęła uchwałę w sprawie nadania ks. dr. Tadeuszowi Bratkowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk teologicznych w zakresie teologii pastoralnej-liturgiki.

Habilitant od lat skutecznie łączy kapłaństwo z pracą naukową. Po maturze wybrał studia teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu i w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie, gdzie uzyskał stopień magistra w zakresie teologii na Wydziale Teologicznym KUL.

W 1986 roku, po trzech latach pracy duszpasterskiej i katechetycznej w Zaleszanych k. Sandomierza podjął pięcioletnie stacjonarne studia z dyscypliny muzykologia, które zwieńczył stopniem magistra w zakresie muzykologii na podstawie pracy *Repertuar polskich śpiewów religijnych w rękopisach Biblioteki Panien Benedyktynek w Przemyślu*, napisanej pod kierunkiem ks. doc. dra hab. Bolesława Bartkowskiego w Katedrze Etnomuzykologii i Hymnologii (Instytut Muzykologii Kościelnej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim).

Po ukończeniu studiów (w 1991 r.) został wykładowcą w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu i w Archidiecezjalnej Szkole Organistowskiej w Przemyślu. W 2000 roku rozpoczął studia doktoranckie na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, które w 2003 r. zwieńczył stopniem naukowym doktora nauk humanistycznych w zakresie historii.

W październiku 2005 r. podjął pracę jako wykładowca akademicki w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego). Pracuje w Zakładzie Przedmiotów Teoretycznych.

Aktywność naukowa i badawczo-poznawcza ks. dra hab. Tadeusza Bratkowskiego koncentruje się w obszarze polskiej kultury muzycznej, a w węższym, specjalistycznym ujęciu, w trzech jej płaszczyznach: a) polska muzyka religijna z okresu średniowiecza w oparciu o źródła rękopiśmienne, b) polska muzyka sakralna w aspekcie historycznym i liturgicznym oraz c) polska muzyka ludowa (religijna i liturgiczna) w kontekście badań etnomuzykologicznych. Wokół tych trzech zagadnień skupiają się poszukiwania i dociekania naukowo-badawcze, a także praktyczna ich realizacja w środowisku lokalnym.

Swoje zainteresowania badawcze w zakresie polskiej muzyki religijnej z okresu średniowiecza, które należą do kluczowych osiągnięć naukowych ks. dra hab. Tadeusza Bratkowskiego, rozpoczął on podczas studiów w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i oparł je na analizie źródeł rękopiśmiennych. Opublikował kilkadziesiąt artykułów naukowych i popularno-naukowych z zakresu analizy średniowiecznych rękopisów, polskiej muzyki w jej historyczno-liturgicznym ujęciu oraz analizy muzyki ludowej w kontekście badań etnomuzykologicznych. Równocześnie wydał drukiem w zwartych opracowaniach dwie książki.

Jako nauczyciel akademicki w Uniwersytecie Rzeszowskim wypromował 119 dyplomantów (w tym: 72 magistrów i 47 licencjatów). Podejmowana problematyka prac dyplomowych skupiała się najczęściej wokół muzyki religijnej, wychowania muzycznego, muzyki ludowej, ośrodków kultury muzycznej, muzyków i ich dzieł, orkiestr i instrumentarium, festiwali muzycznych, muzyki chóralnej i jazzowej oraz muzykoterapii i akustyki.

Janusz Mierzwa



Dr hab. JOLANTA LENART

Podjęcie w 2007 roku pracy w Uniwersytecie Rzeszowskim było efektem uzyskania stopnia doktora nauk humanistycznych. Praca doktorska pt. *Szkolnictwo w powiecie kolbuszowskim, w latach 1944 – 1975* została napisana pod kierunkiem prof. dra hab. Włodzimierza Bonusiaka i obroniona na Wydziale Socjologiczno-Historycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Podstawą pomyślnie zakończonego przewodu habilitacyjnego (25 listopada 2015 roku) była monografia pt. *Orientacja i poradnictwo zawodowe w Polsce w latach 1944 – 1989* (Rzeszów, Wydawnictwo UR, 2013) oraz cykl artykułów z zakresu poradnictwa i doradztwa zawodowego oraz rynku pracy. Stopień doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie pedagogiki dr Jolancie Lenart nadała Rada Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS w Lublinie.

Zainteresowania naukowe habilitantki koncentrują się w obrębie dwóch subdyscyplin pedagogicznych – historii oświaty i wychowania oraz pedagogiki pracy. Głównym zaś przedmiotem jej zainteresowań badawczych są procesy przygotowania uczniów (na różnych etapach kształcenia) do wyboru zawodu i do przyszłej pracy zawodowej oraz do życia w społeczeństwie. Tematyka ta jest podejmowana w przygotowywanych systematycznie publikacjach naukowych (2 monografie autorskie, dwie współautorskie, skrypt, ponad 60 artykułów) i podczas prezentacji na konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych. Dotychczas dr hab. Jolanta Lenart uczestniczyła w pięciu projektach naukowych i dydaktycznych: projekt dydaktyczny *Życie i działalność Żydów w powiecie kolbuszowskim w XIX i XX wieku*, realizowany we współpracy z prof. Robertem Ringelem, rektorem Uniwersytetu Pardue (USA); międzynarodowy projekt kulturowy *Polak, Słowak dwa bratanki*, koordynowany przez Wydział Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Kolbuszowej; projekt dydaktyczny *Budowa potencjału rozwojowego Uniwersytetu Rzeszowskiego na poziomie europejskim*; międzynarodowy projekt badawczy *Galicja 1772-1918* (Uniwersytet Rzeszowski, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki, Instytut Ukrainoznawstwa NAN Ukrainy); projekt badawczy mający na celu wydanie słownika biograficznego twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej.

Jolanta Lenart ukończyła pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. W latach 1983-1997 pracowała jako nauczyciel nauczania początkowego, a następnie również jako pedagog szkolny. W 1999 roku objęła stanowisko wicedyrektora Liceum Ogólnokształcącego im. Janka Bytnara w Kolbuszowej, pełniąc równoległe funkcje pedagoga szkolnego oraz nauczyciela pedagogiki i psychologii. Doświadczenie pedagogiczne wzbogaciła dodatkowo w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kolbuszowej, w której w latach 2003-2005 realizowała zadania z zakresu diagnozy i terapii pedagogicznej oraz wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny. W latach 2002-2006 prowadziła (na godzinach zleconych) zajęcia z pedagogiki w Instytucie Biotechnologii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Duże znaczenie w jej rozwoju zawodowym miał także dwukrotny pobyt na stażu w placówkach oświatowych we Francji (Gimnazjum Beaumanoir w Ploermel w 1994 r. i w Liceum La Mennais- Saint-Armel w Ploermel w 1996 r.), jak również wielokrotne wyjazdy studyjne na Słowację i na Ukrainę, które przyczyniły się do poznania systemów oświatowych oraz kultury tych krajów.

Bardzo ważne miejsce w życiu dr hab. Jolanty Lenart zajmuje rodzina (mąż Zbigniew, dzieci Joanna i Paweł oraz wnuk Oliwier). Na co dzień nie zapomina o ruchu i zdrowym stylu życia. Pasjonuje ją kultura i geografia krajów europejskich, które w miarę możliwości – dość często odwiedza.

Ludwik Borowiec

Dr hab. JERZY KUZICKI



Jerzy Kuzicki po zdaniu egzaminu maturalnego w II Liceum Ogólnokształcącym w Sanoku studiował (w latach 1991-1996) historię w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. Po obronie pracy magisterskiej pt. *Długa pielgrzymka Jana Pawła II do Polski, 16-23 czerwca 1983 roku*, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Stanisława Gajewskiego, podjął pracę w uczelni na stanowisku asystenta-stażysty, w Instytucie Historii, w Zakładzie Historii XIX w. W 2003 r. uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia, na podstawie rozprawy pt. *Walery Wielogłowski (1805-1865). Życie i działalność polityczno-społeczna i gospodarcza*, napisanej pod kierunkiem dra hab. prof. UR Mariana Stolarczyka. W latach 2004-2015 pracował na stanowisku adiunkta w Zakładzie Historii XIX wieku Dziejów Polonii i Emigracji Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od 1 lutego 2015 r. dr Jerzy Kuzicki był zatrudniony w tym Zakładzie na stanowisku starszego wykładowcy (1/2 etatu). 15 października 2015 r. Rada Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i monografii pt. *Nieść wiarę i nadzieję na obcej ziemi. Polskie duchowieństwo katolickie w życiu religijnym i polityczno-społecznym Wielkiej Emigracji we Francji (1831-1863)* nadała dr. Jerzemu Kuzickiemu stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia.

Rozprawa habilitacyjna jest efektem prowadzonych badań naukowych (w latach 1996-2015) dotyczących Walerego Wielogłowskiego, duchowieństwa Wielkiej Emigracji, ziemiaństwa polskiego w XIX wieku, historii regionalistycznej oraz ruchu ultramontańskiego. Zgromadzony materiał był podstawą do przygotowanych rozpraw naukowych i czterdziestu artykułów. W tym czasie J. Kuzicki uczestniczył z referatami w trzydziestu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Dwukrotnie odbył sześciomiesięczny staż krajowy na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie. W 2001 r. przebywał na dwumiesięcznym stypendium naukowym w Rzymie, ufundowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Włoskiej. Realizował również kilka grantów na badania naukowe: Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2006-2007); rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego (2010) oraz Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu im. dr Marii Zdziarskiej-Zaleskiej (2012).

Dr hab. Jerzy Kuzicki przez kilka lat był członkiem: komisji rekrutacyjnej (1999) na kierunku filologia polska oraz na kierunku historia (1999-2006); komisji harmonogramowej w Instytucie Historii (2003/2004); komisji organizującej proces akredytacji Wydziału Socjologiczno-Historycznego (2004); Rady Instytutu Historii (od 2008 r.); Rady Wydziału Socjologiczno-Historycznego (2002-2005, 2008-2012, od 2015) oraz Komitetu Okręgowego Olimpiady Historycznej w Rzeszowie (2003-nadal). W latach 2005-2007 kierował studiami podyplomowanymi z wiedzy o społeczeństwie i rodzinie w Gorlicach. Systematycznie prowadzi zajęcia dydaktyczne, m. in. z takich przedmiotów, jak: historia powszechna 1789-1918; historia Polski 1795-1918; cywilizacja XIX wieku; systemy polityczne XIX i XX wieku; Polska myśl polityczna XIX i XX wieku; historia kultury XIX i XX wieku oraz wykłady monograficzne na kierunkach: historia, kulturoznawstwo, filologia polska oraz w Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polaków z Zagranicy i Cudzoziemców „Polonus”. Na prowadzonym przez J. Kuzickiego seminarium licencjackim z historii Polski i powszechnej XIX wieku 27 osób uzyskało tytuł licencjata. Od 2004 roku jako recenzent uczestniczył w 38 obronach prac magisterskich i 2 licencjackich.

Dr hab. Jerzy Kuzicki jest członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego, Międzynarodowego Zespołu Badawczego „Galicja 1772-1918” oraz Rady Naukowej czasopisma „Galicja. Studia i Materiały”.

Mieszka w Rzeszowie, jest żonaty i wychowuje trójkę dzieci (syna i dwie córki).



Dr hab. Beata LORENS

Beata Lorens po ukończeniu w 1991 r. I LO w Krośnie rozpoczęła studia historyczne w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. W 1996 r. uzyskała tytuł magistra historii, broniąc pracę magisterską zatytułowaną „Książd Wojciech Michna. Życie i działalność publiczna (1820–1893)”, napisaną pod kierunkiem dra hab. prof. WSP Józefa Półciartka. Po ukończeniu studiów podjęła pracę dydaktyczną i naukową jako asystent w Zakładzie Historii Nowożytnej w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie, a od 2001 r. w Uniwersytecie Rzeszowskim.

W 2003 r. uzyskała tytuł naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii, przyznany przez Radę Wydziału Socjologiczno-Historycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Tematem rozprawy doktorskiej napisanej pod kierunkiem dra hab. prof. UR Józefa Półciartka były bractwa cerkiewne w diecezji przemyskiej obrządku wschodniego w XVI-XVIII wieku. W 2005 r. praca ta ukazała się drukiem pod tytułem „Bractwa cerkiewne w eparchii przemyskiej w XVII i XVIII wieku” i zyskała pozytywne recenzje w polskiej i ukraińskiej literaturze naukowej.

Zainteresowania badawcze dr Beaty Lorens, skoncentrowane na problematyce związanej z dziejami Kościoła wschodniego w I Rzeczypospolitej były kontynuowane w następnych latach. Efektem prowadzonych dociekań stała się książka poświęcona bazylianom prowincji pw. Opieki NMP w drugiej połowie XVIII w. oraz ponad 50 artykułów naukowych.

Stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia Beacie Lorens nadała Rada Wydziału Socjologiczno-Historycznego UR w dniu 15 października 2015 r. na podstawie ogólnego dorobku naukowego i monografii pt. „Bazylianie prowincji koronnej w latach 1743–1780”. Recenzentami w postępowaniu habilitacyjnym byli: prof. dr hab. Antoni Mironowicz (Uniwersytet w Białymstoku), dr hab. Hubert Łaskiewicz (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) oraz ks. prof. dr hab. Stanisław Nabywaniec (Uniwersytet Rzeszowski).

Książka będąca podstawą postępowania habilitacyjnego zawiera wszechstronne spojrzenie na zbiorowość bazylianów, będących wówczas jedynym zakonem męskim w Kościele unickim. Obszar badawczy to prowincja koronna pw. Opieki NMP, położona na terenach południowo-wschodniej Rzeczypospolitej. Problemy poruszone w książce dotyczą kształtowania się struktury organizacyjnej prowincji koronnej, formowania się jej władz i organów zarządzających, środowiska zakonnego, zaplecza gospodarczego umożliwiającego podejmowanie różnorodnej działalności, np. duszpasterskiej, oświatowo-wychowawczej, literacko-artystycznej oraz edytorskiej. Wartością wspomnianej książki - co zgodnie podkreślali jej recenzenci - jest znakomita znajomość i wykorzystanie źródeł archiwalnych, pochodzących ze zbiorów archiwów i bibliotek Polski oraz Ukrainy (w tym najważniejszych do tego tematu zbiorów lwowskich) oraz Watykanu.

Beata Lorens, oprócz opublikowania trzech monografii, była też kilkakrotnie współredaktorką prac zbiorowych. Jest autorką ponad 70 artykułów naukowych. Uczestniczyła w 30 międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych, które odbywały się w wielu ośrodkach naukowych Polski oraz na Ukrainie. Występuje również w roli recenzenta tekstów nadsyłanych do czasopism naukowych oraz projektów badawczych. Obecnie jest uczestnikiem-wykonawcą dwóch grantów realizowanych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Należy także do rad naukowych czasopism oraz muzeów regionalnych.

KATARZYNA
KUCZMENDA

DLA NAJLEPSZYCH NAGRODY MARSZAŁKA

16 grudnia 2015 r. w Podkarpackim Urzędzie Marszałkowskim marszałek **Władysław Ortyl** wręczył grupie studentów stypendia. Jest to efekt funkcjonowania na Podkarpaciu programu wspierania najlepszych maturzystów, którzy podejmują tutaj studia. Celem programu *Stypendia Marszałka Województwa Podkarpackiego* jest wspieranie absolwentów szkół średnich, którzy po maturze decydują się na dalszą naukę i wybierają podkarpackie uczelnie.

W grudniu 2015 roku stypendium w kwocie 2000 zł otrzymało 115 najlepszych maturzystów, którzy po maturze pozostali na podkarpackich uczelniach. Nagrodzono osoby, które z egzaminu maturalnego, na poziomie rozszerzonym, z jednego z przedmiotów (biologia, chemia, fizyka, matematyka) uzyskały więcej niż 80 proc. punktów. W ten sposób wyróżniono 63 studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, a wśród nich (z racji uruchomienia kierunku lekarskiego) aż 44 studentów medycyny. Na pielęgniarstwie nagrodzono 2 osoby, na biotechnologii 2 osoby, fizjoterapii 3 osoby, dietetyce 1, ratownictwie medycznym 5 osób, inżynierii materiałowej 2 osoby, biologii 2 osoby, wychowaniu fizycznym 1 oraz elektroradiologii 1 osobę.

W imieniu stypendystów podziękował **Joachim Zborowski**, student Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Województwo Podkarpackie już po raz drugi realizuje ten program, na który w roku akademickim 2015/2016 przeznaczona została kwota 230 tys. zł – są to środki w całości pochodzące z budżetu województwa. Program *Stypendia Marszałka Województwa Podkarpackiego* będzie kontynuowany w następnych latach, dzięki czemu nadal wspierani będą studenci pierwszego roku, którzy podjęli studia na terenie województwa podkarpackiego.

Fot. PUM



PAWEŁ PALUCH

SEZON KOŁĘDOWY „RESOVII SALTANS” ZAKOŃCZONY

Działalność Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego „Resovia Saltans”, tak jak i innych tego typu formacji, kojarzona jest głównie z prezentacjami scenicznymi grup tanecznych przy akompaniamencie kapeli, urozmaiconymi najczęściej między tańcami występami grupy wokalne, a czasem również popisami instrumentalistów. Nieco odmiennie niż zwykle kształtowało się to w ciągu ostatnich dwóch miesięcy, kiedy Zespół dał kilka koncertów wyłącznie o charakterze wokально-instrumentalnym. Związane to było z zaproszeniami do oprawy muzycznej różnego rodzaju spotkań i imprez artystycznych, jakie zgodnie z polską tradycją organizowane są w okresie świąt Bożego Narodzenia. Pierwszy ze wspomnianych występów miał miejsce 17 grudnia, podczas spotkania

opłatkowego zorganizowanego przez pracowników administracji uczelni w sali senatu UR, gdzie wybrana grupa wokalistek Resovii przy akompaniamencie akordeonu wystąpiła z repertuarem złożonym z kilkunastu kołęd i pastorałek, inicjując również śpiew wszystkich zgromadzonych. We wspólnym kołędowaniu na tej imprezie o charakterze wigilijnym uczestniczyło także Kolegium Rektorskie pod przewodnictwem rektora prof. dr hab. **Aleksandra Bobko**, który następnego dnia objął urząd wiceministra nauki i szkolnictwa wyższego.

11 stycznia, w restauracji „Paniaga” (ulica 3-go Maja w Rzeszowie), Zespół wystąpił na spotkaniu opłatkowym Komitetu Budowy Pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego. W obecności przedstawicieli władz miej-





skich, wojewódzkich oraz księdza biskupa ordynariusza **Jana Wątroby** grupa wokalna wraz z instrumentalistami wykonała cykl kolęd i pastorałek, również animując do wspólnego śpiewu. Natomiast w sobotę 16 stycznia, wokalistki oraz kapela „Resovii Saltans” uczestniczyli w dorocznym spotkaniu opłatkowym emerytowanych pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego, które miało w tym roku miejsce w „Hotelu Prezydenckim”. Wszyscy biorący udział w imprezie, wraz z obecnymi na niej władzami rektorskimi pod przewodnictwem JM Rektora prof. dra hab. **Sylwestra Czopka**, wysłuchali koncertu w wykonaniu grupy wokально-instrumentalnej i dołączyli do wspólnego kolędowania.

17 stycznia br. w Teatrze im. W. Siemaszkowej odbył się jubileuszowy koncert charytatywny na rzecz podopiecznych Domu Dziecka w Strzyżowie, zorganizowany przez Teatr „Maska”. Na teatralnej scenie, po odbytych wcześniej wspólnych próbach z muzykami i wokalistami Resovii, wystąpili znani dziennikarze i przedstawiciele rzeszowskich mediów, natomiast gośćmi specjalnymi tego koncertu byli siatkarze „Asseco Resovii”. Wystąpiły także dzieci. Szczególną satysfakcją z uczestnictwa w tym wydarzeniu jest dla „Resovii Saltans” nie tylko uzyskany efekt artystyczny, jakim był udany, koordy-

nowany artystycznie przez Zespół koncert, ale również możliwość wsparcia szlachetnej akcji charytatywnej. Zebrana podczas koncertu kwota ponad 6 tysięcy złotych przeznaczona została na dofinansowanie wyjazdów wakacyjnych dzieci ze strzyżowskiej placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Swoistym uwieńczeniem całego cyklu koncertów kolędowych „Resovii Saltans”, które miały miejsce w grudniu 2015 i styczniu 2016 roku, był występ Zespołu na dużej sali koncertowej Filharmonii Podkarpackiej podczas spotkania opłatkowo-noworocznego, zorganizowanego 26 stycznia przez Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych oraz Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego. Grupa wokalna i instrumentalisci Zespołu wykonali opracowane artystycznie znane kolędy i pastorałki. Wspólne odśpiewanie kolędy „Wśród nocnej ciszy”, po modlitwie z udziałem księdza biskupa ordynariusza, zakończyło uroczystość. Był to również ostatni akcent muzyczny Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego w tym szczególnym okresie, kiedy sztuka służy nie tylko szerzeniu piękna, ale także wielu innym wartościom.

Fot. Ze zbiorów „Resovii Saltans”





MAŁGORZATA
DŻUGAN

EKOLOGICZNE MIODY TYLKO Z PODKARPACIA

Miód to naturalny słodki produkt wytwarzany przez pszczoły *Apis mellifera* z nektaru kwiatowego roślin miododajnych, lub spadzi. Choć jest znany i stosowany od dawna, to jego bogactwo wciąż pozostaje nieodkryte. Wszyscy wiemy, że miód jest zdrowy, znamy jego lecznicze działanie i stosujemy w profilaktyce infekcji jesienno-zimowych. Jednakże nasza wiedza dotycząca różnic w aktywności biologicznej miodów, w zależności od ich pochodzenia geograficznego i botanicznego jest wciąż niewystarczająca. Jeszcze nie tak dawno nie miało to większego znaczenia, bo jedyny dostępny na rynku miód pochodził od lokalnych pszczelarzy. Obecnie jednak napływ miodów produkowanych w innych regionach kraju i świata, często znacznie tańszych, stanowi konkurencję dla produktów lokalnych. Tymczasem walory ekologiczne Podkarpacia stwarzają idealne warunki dla rozwoju pszczelarstwa na tym terenie, w regionie działa ponad 5 tys. pszczelarzy, głównie amatorów, którzy plasują województwo na czołowych miejscach pod względem krajowej produkcji miodu.

W ostatnich latach naukowcy w różnych miejscach świata zintensyfikowali badania właściwości prozdrowotnych miodów produkowanych regionalnie, weryfikując i odkrywając na nowo ich działanie lecznicze. Włączając się w ten światowy trend, na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego podjęto badania składu chemicznego miodów odmianowych, produkowanych na Podkarpaciu. Do tej pory nasze miody

nie były badane w tak szerokim zakresie, a realizacja przeprowadzonych badań była możliwa dzięki pozyskaniu funduszy unijnych w ramach konkursu ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski w Rzeszowie, jak również przy wykorzystaniu nowoczesnej i specjalistycznej bazy, jaką dysponuje Wydział Biologiczno-Rolniczy UR.

” Projekt badawczy zrealizowany na Wydziale Biologiczno-Rolniczym UR dostarczył naukowych dowodów na to, że warunkiem pozyskania miodu o wysokiej jakości i wolnego od toksycznych substancji jest lokalizacja pasieki na obszarze czystym ekologicznie, a takim jest Podkarpacie. Wykazano, że migracja metali ciężkich w łańcuchu troficznym gleba-roślina-pszczoła-miód występuje, ale pszczoła stanowi wyjątkowo efektywny biofiltr, który akumuluje metale ciężkie i nie dopuszcza do zanieczyszczenia miodu.

Badania składu chemicznego miodów stanowiły integralną część projektu *Rola interakcji międzypierwiastkowych w ograniczaniu biodostępności metali ciężkich, w łańcuchu pokarmowym*, którego głównym celem była analiza migracji metali ciężkich w układzie:

Projekt został sfinansowany (całkowity koszt 1 435 967,98 PLN) ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Oś Priorytetowa nr 1 „Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka”, Działanie 1.3 „Regionalny System Innowacji”, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013). W realizację przedsięwzięcia, trwającego od 17.05.2014 r. do 30.04.2015 r. zaangażowani byli pracownicy Katedry Chemii i Toksykologii Żywności (dr hab. inż. prof. UR **Małgorzata Dżugan** - kierownik, mgr inż. **Monika Wesołowska**, dr inż. **Joanna Kisała**) oraz Katedry Technologii Bioenergetycznych (dr hab. inż. prof. UR **Czesław Puchalski**, dr inż. **Grzegorz Zaguła** i dr inż. **Maria Czernicka**). Za zgromadzenie materiału badawczego odpowiadał dr inż. **Matheus Kaczmarski** z PWSZ Sanok. Realizacja projektu w tak krótkim czasie nie byłaby jednak możliwa bez nieocenionej pomocy pracowników administracji, z sekcji finansowej i kadrowej Uniwersytetu Rzeszowskiego, dzięki którym udało nam się spełnić wymogi formalno-prawne instytucji finansującej.

W ramach projektu przebadano 240 próbek miodów odmianowych wyprodukowanych w województwie podkarpackim, w latach 2013-2014. Próbkę miodów pochodziły bezpośrednio od pszczelarzy, którzy okazali zrozumienie i gotowość współpracy, także wówczas, gdy nieodpłatnie pomagali w zebraniu analizowanych próbek biologicznych (gleby, roślin miododajnych i pszczoł). Badane miody należały zasadniczo do dwóch głównych typów: (1) miody NEKTAROWE (produkowane przez pszczoły z nektaru kwiatowego pochodzącego z wielu roślin - *miód wielokwiatowy*, lub z przewagą nektaru z jednej rośliny - miody odmianowe: *lipowy, rzepakowy, gryczany, akacjowy, wrzosowy, nawłociowy, faceliowy, mniszkowy*) i (2) SPADZIOWE (ze spadzi liściastej i iglastej). Te ostatnie stanowią specjalność Podkarpacia, od 2010 r. podkarpacki miód spadziowy posiada europejskie oznaczenie Chronionej Nazwy Pochodzenia.

Miód jest złożoną mieszaniną cukrów (70-80%), wody (do 20%), kwasów organicznych (ok. 1%), enzymów (2%), biopierwiastków (0,2%), witamin i białek. Wszystkie te składniki determinują smak, zapach i barwę oraz odpowiadają za jego działanie lecznicze. Dzięki niskiej zawartości wody, wysokiej koncentracji cukrów i niskiemu pH (3,6-4,5) miód jest produktem niezwykle trwałym, nie traci swoich właściwości przy długotrwałym przechowywaniu. Skład miodu jest bardzo zróżnicowany, w dużej mierze zależy od gatunku roślin, z których został pobrany przez pszczoły nektar lub spadź, ale także od takich bodźców jak klimat, warunki środowiskowe oraz praktyka pszczelarska. Te różnice, dotyczące głównie składników śladowych, decydują o skuteczno-

” *Analiza właściwości fizykochemicznych miodów odmianowych pochodzących z Podkarpacia wykazała, że te naturalne produkty charakteryzują się wysoką jakością, a ich systematyczne spożywanie może przyczynić się do poprawy kondycji i stanu zdrowia, jak również zapobiegać rozwojowi wielu schorzeń.*

ści miodów odmianowych w leczeniu i profilaktyce chorób. Dlatego **miód wrzosowy zaleca się wspomagająco w zapaleniu jelit i bieguncie, a miód akacjowy przy schorzeniach nerek i dróg moczowych. Z kolei miód gryczany wspomaga leczenie miażdżycy, a lipowy - ze względu na wysoką aktywność przeciwbakteryjną - stosuje się przy przeziębieniu i grypie. Miód wielokwiatowy może być stosowany jako środek odczulający w alergii na pyłki, pod warunkiem, że pochodzi z najbliższego regionu (najlepiej w promieniu do 10 km od miejsca zamieszkania).**

Badania wykonane w ramach projektu pozwoliły na przeprowadzenie szczegółowej analizy miodów podkarpackich, obejmującej szereg parametrów, dzięki którym możliwe było porównanie z danymi dotyczącymi miodów pochodzących z innych regionów, w tym: analizę profilu składu cukrowego (chromatograf HPLC, Thermo Dionex Ultimate 3000), zawartość makro- i mikroelementów, jak również metali ciężkich (spektrofotometr ICP-OES, Thermo iCAP 6500), kwasowość miareczkową i pH, zawartość wody (refraktometrycznie), zawartość związków fenolowych, aktywność antyoksydacyjną (Photochem, Jena) i enzymatyczną miodów, zawartość witamin (test Elisa), zawartość HMF (reflektometr RQflex, Merck). Ze względu na tempo realizacji projektu, ilość przebadanych próbek miodów i ich ogromną zmienność, wykonanie tak wielu analiz laboratoryjnych było możliwe wyłącznie dzięki zaangażowaniu, doświadczeniu i współpracy całego zespołu badawczego. Ten ogromny wysiłek przyniósł jednak pożądane efekty.

Wykazano, że miody produkowane na Podkarpaciu doskonale spełniają wymagania stawiane miodom w obowiązujących przepisach krajowych i unijnych, a stwierdzona zawartość składników bioaktywnych była porównywalna, a w wielu przypadkach wyższa, z danymi dostępnymi w literaturze dla analogicznych odmian miodów. Miody o ciemnej barwie (gryczany, spadziowy, wrzosowy) charakteryzowały się wyższą kwasowością, zawartością składników mineralnych, wyższą aktywnością enzymatyczną i silniejszymi właściwościami przeciwutleniającymi niż miody jasne (rzepakowy, lipowy), przy czym potencjał przeciwutleniający miodu był silnie skorelowany ze stężeniem związków fenolowych



w nim obecnych. Poziom 5-hydroksymetylofurfuralu we wszystkich badanych próbkach był znacznie niższy od dopuszczalnego limitu (40mg/kg), co wskazuje, że miód nie były poddawane obróbce termicznej.

Najważniejszym osiągnięciem badań przeprowadzonych na Wydziale Biologiczno-Rolniczym UR jest dostarczenie naukowych dowodów na to, że warunkiem pozyskania miodu o wysokiej jakości, wolnego od toksycznych substancji jest lokalizacja pasieki na obszarze czystym ekologicznie, a takim jest Podkarpacie. Wykazano, że migracja metali ciężkich w łańcuchu troficznym gleba-roślina-pszczoła-miód występuje, ale pszczoła stanowi wyjątkowo efektywny biofiltr, który akumuluje metale ciężkie i nie dopuszcza do zanieczyszczenia miodu. Efektywność takiej bariery biologicznej jest ograniczona, a jej skuteczność większa przy niskim narażeniu organizmu na metale ciężkie w środowisku. Warunki te spełnione są na Podkarpaciu, gdzie w glebach i roślinach rtęć występuje na śladowym, a ołów na bardzo niskim poziomie. Podwyższone tło geochemiczne kadmu, wynikające z jego naturalnej obecności w skale macierzystej, nie wiąże się z ryzykiem skażenia miodu

Wysoką jakość miodów podkarpackich potwierdzają również nasze wcześniejsze badania aktywności antybakteryjnej miodów realizowane w ramach współpracy z Katedrą Mikrobiologii Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze. Spośród badanych miodów podkarpackich, największą aktywność antybakteryjną

(mierzoną jako skuteczność hamowania wzrostu drobnoustrojów w warunkach laboratoryjnych) wykazano dla miodów gryczanych, lipowych i spadziowych wobec licznych bakterii (*Bacillus thuringiensis*, *Listeria monocytogenes*, *Salmonella enterica*, *Klebsiella pneumoniae*, *Yersinia enterocolitica* i *Staphylococcus aureus*), a najsłabsze działanie przeciwbakteryjne obserwowano dla miodu nawłociowego i rzepakowego.

Podsumowując, miody odmianowe pochodzące z Podkarpacia charakteryzują się wysoką jakością, a ich systematyczne spożywanie może przyczynić się do poprawy kondycji i stanu zdrowia, jak również zapobiegać rozwojowi wielu schorzeń. W sytuacji, gdy epidemia cukrzycy i otyłości dotarła już do naszego kraju, wciąż poszukujemy zamienników cukru. Zamiast sięgać po syntetyczne słodziki, sięgnijmy po miód, ten środek słodzący historycznie był stosowany dużo wcześniej niż cukier. Jest on mniej kaloryczny, a bardziej słodki, poza tym wnosi bogactwo składników bioaktywnych - antyoksydantów, biopierwiastków, witamin i składników antybakteryjnych, których cukier nie zawiera. Kupując miód, starajmy się wybierać miód dobrej jakości, o znanym pochodzeniu. Wybierając miody lokalne, chronimy swoje zdrowie, a równocześnie wspieramy podkarpackich pszczelarzy w prowadzeniu pasiek i zapewniamy właściwą opiekę pszczołom w ramach ogólnopolskiej kampanii „Miód kupujesz – pszczoły ratujesz”.

Fot. D. Słotwińska

EWA CWANEK-
FLOREK

TE KOBIETY MOGĄ BYĆ DLA NAS WZOREM

W grudniu (11.12) ub. r. w Bibliotece Austriackiej Instytutu Filologii Germańskiej gościł wiedeński zespół teatralny ze sztuką, która przybliżyła widzom sylwetki trzech wybitnych kobiet – pionierek na polu nauk ścisłych: fizyczki i chemiczki Marii Skłodowskiej-Curie, austriackiej fizyczki Lisy Meitner oraz pochodzącej z Austrii fizyczki i równocześnie aktorki Hollywood Hedy Lamarr. Po ciepło przyjętym spektaklu reżyser sztuki oraz odtwórczyni głównej roli odpowiadały na pytania dr Ewy Cwanek-Florek.

Ewa Cwanek-Florek: Sztukę teatralną Curie, Meitner, Lamarr wystawiły Panie nie tylko w Rzeszowie, ale również w Wiedniu i kilku innych miastach niemieckiego obszaru językowego?

Anita Zieher: Tak, występowałyśmy już w kilku miastach Austrii i Niemiec. W tym tygodniu podróżowałyśmy z naszym przedstawieniem po raz pierwszy po Polsce – spotkałyśmy się już z publicznością w Poznaniu, Opolu, Wrocławiu i Rzeszowie. Przed nami jeszcze Kraków.

- Dlaczego bohaterkami swej sztuki uczyniły Panie właśnie te trzy postacie?

A. Z.: Ponieważ w dziedzinie nauki i techniki właśnie te trzy kobiety dokonały odkryć, których skutki do dziś są dla nas istotne. W pewnym sensie zmieniły świat, ludzkie życie. Maria Skłodowska-Curie poprzez odkrycie promieniotwórczości, Lise Meitner – dzięki pracom nad rozbięciem jądra atomowego, a Hedy Lamarr – z uwagi na zasługi dla rozwoju elektroniki, które znajdują obecnie zastosowanie w każdym tablecie i smartfonie.

- Która z tych trzech sylwetek to ulubiona postać Pań?

Sandra Schüddekopf: Naprawdę lubię wszystkie wybrane przez nas osobowości, natomiast każdą z nich cenię za coś odmiennego. Cechą łączącą te postacie świata kobiecych nauk ścisłych jest ich upór oraz fakt, że nie dały się pokonać trudnościom życiowym. I każdej udało się podążać swoją drogą. Z uwagi na te cechy mogą być one wzorem dla wszystkich kobiet.

A. Z.: Wszystkie trzy sylwetki uważam za bardzo interesujące, wszystkie one kochały swoją pracę i były zdolne wiele dla niej poświęcić. Ich życie prywatne przebiegało zupełnie odmiennie. Były także absolutnie różnymi osobowościami, co widać w sztuce.

- Wcieliła się Pani w trzy zupełnie różne role i poszło to Pani świetnie. Czy było to trudne wyzwanie zawodowe?

A. Z.: Mamy za sobą szereg intensywnych prób, podczas których dogłębnie zajmowałyśmy się tymi trzema osobowościami. Bardzo pomagają mi obszerna wiedza o odgrywanych postaciach oraz refleksja, jak różnie odbierały one rzeczywistość. A takie doświadczenie sprawia mi dużą satysfakcję.

- Realizowany przez Panie projekt spotkał się z dużym zainteresowaniem i wsparciem ze strony instytucji państwowych Austrii?

A. Z.: Tak, wsparło nas m. in. Ministerstwo Komunikacji, Innowacji i Technologii, Ministerstwo Nauki i Badań, Ministerstwo Nauczania, Sztuki i Kultury, Oddział Sztuki Urzędu Kanclerza Austrii oraz Agencja Nauki Miasta Wiednia. Współpracowałyśmy także z Uni-



wersytetem Wiedeńskim, Uniwersytetem Technicznym, jak również z Teatrem Drachengasse.

- W jaki sposób pracowały Panie nad przybliżeniem publiczności postaci trzech kobiet świata nauki?

A. Z.: Tekst sztuki redagowałyśmy cały rok. W tym celu przeczytałyśmy wiele książek, odbyłyśmy także wiele spotkań z ekspertami, z odpowiednich dziedzin nauki, zwiedziłyśmy nawet reaktor atomowy.

- Czy są już Panie profesjonalistkami z zakresu fizyki?

A. Z.: Obecnie znamy się dobrze na tym zagadnieniu, ponieważ jesteśmy mocno czytane w tej tematyce. Ale wiemy także z listów Otto Hahn'a, że w nauce można się mylić, że naukowiec niejednokrotnie uczy się na własnych błędach, a do wyników dochodzi się powoli. I jest to dla nas istotna informacja.

S. S.: Dla mnie w pracy nad sztuką szczególnie ciekawe były kontakty z naukowcami, ekspertami w wybra-

nych dziedzinach. Pewne informacje pamiętałam oczywiście ze szkoły, ale teraz moja wiedza z zakresu fizyki jest znacznie bardziej obszerna.

- Jakie przesłanie niesie sztuka?

A. Z.: Myślę, że najważniejsze jest to, żeby odkryć czego naprawdę człowiek chce, jakie są jego cele w życiu i nie dać się odwieść od ich realizacji. Istotne jest także, aby wiedzieć, że w życiu, aby wznieść się na szczyt, niejednokrotnie musimy przejść przez ciemne doliny. Dla mnie ważne jest także podkreślanie faktu, że zarówno w przeszłości, jak i w teraźniejszości, kobiety odnotowały znaczące osiągnięcia na polu nauki.

S. S.: W przypadku sylwetki Marii Skłodowskiej-Curie ciekawa okazała się dla nas obserwacja, że, będąc wprawdzie ikoną nauki, musiała ona zmierzyć się w swym życiu z wieloma trudnymi sytuacjami. Jej droga do sukcesów naprawdę nie była łatwa.

- Bardzo dziękuję za niezwykle ciekawą rozmowę.

LUDWIK BOROWIEC

BĘDĄ NOWE NAWOZY SZTUCZNE, EFEKT REALIZACJI PROJEKTU PRZEZ WYDZIAŁ BIOLOGICZNO-ROLNICZY

Często pomysły na zastosowanie w praktyce rozwiązań opracowanych przez pracowników nauki (z wykorzystaniem możliwości nowoczesnych laboratoriów) mają swój początek na spotkaniach, seminariach oraz konferencjach z udziałem osób reprezentujących firmy różnych branż. Aby zawierane umowy były efektywne to badania naukowe powinny być innowacyjne i związane z praktycznym ich wykorzystaniem. Przykładem

Termo Eko Energia sp. z o.o.
ul. Powstańców Styczniowych 9
32-500 Chrzanów

NIP 628 220 62 23



takich działań jest wieloletnia współpraca dr. hab. inż. prof. UR **Józefa Gorzelanego** z plantatorami buraków cukrowych, która zaowocowała wieloma praktycznymi rozwiązaniami. Jesienią 2014 roku podczas spotkania plantatorów buraków cukrowych i przedstawicieli firmy nawozowej Termo Eko Energia sp. z o.o., oferującej nawozy dolistne w nowoczesnych technologiach uprawy buraków cukrowych, uczestniczył Józef Gorzelany, który przedstawił możliwości badawcze UR i zaproponował wspólne projekty. Następnie kierownictwo Termo Eko Energii uczestniczyło w spotkaniu na Wydziale Biologiczno-Rolniczym (Katedra Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej), w celu umówienia szczegółów opracowania wniosku badawczego, w ramach pierwszego konkursu programu BIOSTRATEG1. W sytuacji, kiedy realne było podpisanie stosownej umowy, z inicjatywy



Zespół realizujący projekt w ramach programu BIOSTRATEG 1.
Pierwszy z lewej: dr hab. inż. prof. UR Józef Gorzelany, pomysłodawca podjętych badań.
Fot. Ze zbiorów Katedry Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej

pracowników UR do projektu zaproszono naukowców z Politechniki Rzeszowskiej. Wypracowaną wspólnie umowę podpisały trzy jednostki: firma Termo Eko Energia sp. z o.o. w Chrzanowie (lider projektu), Uniwersytet Rzeszowski oraz Politechnika Rzeszowska.

Tak przygotowany projekt złożono w październiku 2014 roku w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. O pieniądze walczyło wówczas 78 wniosków. Oficjalną informację o zakwalifikowaniu projektu do dofinansowania zamieszczono na stronie internetowej NCBiR 23.12.2014 roku i to był niewątpliwie miły prezent dla wnioskodawców na święta. Rzeszowski projekt zajął trzecie miejsce i został zakwalifikowany do realizacji w ramach pierwszego konkursu BIOSTRATEG1. Umowa dotycząca projektu *Opracowanie innowacyjnych nawozów na bazie alternatywnego źródła surowca*, współfinansowanego w ramach programu Środowisko Naturalne, Rolnictwo i Leśnictwo - BIOSTRATEG1 została podpisana przez dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju 26 sierpnia 2015 roku na okres 36 miesięcy. Ogólna wartość projektu wynosi 24 273 275 zł.

W ramach projektu zaplanowano kilka zadań do realizacji na UR przez pracowników i doktorantów trzech jednostek Wydziału Biologiczno-Rolniczego: **Katedry Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej** (dr hab. inż.

UR Józef Gorzelany, mgr inż. Natalia Matłok (doktorantka UR), mgr inż. Dagmara Migut (doktorantka UR); **Katedry Chemii i Toksykologii Żywności** (dr inż. Maciej Balawejder, dr Piotr Antos, mgr Patryk Kosowski (doktorant UR), mgr Karol Skrobacz (doktorant UR) oraz **Katedry Gleboznawstwa, Chemii Środowiska i Hydrologii** (dr inż. Małgorzata Szostek i mgr inż. Marcin Pieniążek).

Do realizacji zadań w ramach projektu wykorzystywane są specjalistyczne laboratoria w naszych katedrach oraz zakupiona w ramach projektu aparatura i odczynniki chemiczne, sprzęt komputerowy i materiały eksploatacyjne. Dodatkowo doinwestowano infrastrukturę badawczą Wydziału Biologiczno-Rolniczego, m.in. laboratorium chromatograficzne i laboratorium atomowej spektroskopii absorpcyjnej. Dzięki projektowi możliwe było powstanie nowych laboratoriów, które zajmować się będą tematyką związaną z chemią nawozów.

Niewątpliwie wartością dodaną przy realizacji tego projektu jest uzyskanie zaplanowanych wskaźników, m.in. wytworzenie przez uczestników projektu wartości intelektualnej, w tym dysertacje doktorskie osób wykonujących poszczególne zadania, czynny udział w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, jak również publikacje naukowe w renomowanych czasopiśmiech.

RENATA
WIELGOS-STRUCK

IV EDYCJA SZKOLENIA SPECJALIZACYJNEGO ROZPOCZĘTA

W Instytucie Socjologii (Wydział Socjologiczno-Historyczny UR) od kilkunastu lat mogą uzupełniać wiedzę i podnosić swoje kwalifikacje osoby pracujące w pomocy społecznej. Od czterech lat jest to kurs-szkolenie specjalizacyjne.

Ukończenie szkolenia jest równoznaczne z uzyskaniem uprawnień do kierowania jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

11 października 2015 rozpoczęła się IV edycja zajęć. Uczestniczy w nich 25 osób reprezentujących instytucje pomocy społecznej z terenu woj. podkarpackiego oraz małopolskiego, zatrudnionych w domach pomocy społecznej oraz środowiskowych domach samopomocy. Są też pracownicy powiatowych centrów pomocy rodzinie i różnych organizacji samopomocowych. Dość liczną grupę stanowią też reprezentanci organizacji pozarządowych, działających na polu pomocy społecznej.

Szkolenie obejmuje 265 godzin dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia i zajęcia warsztatowe). Program składa

się z 12 modułów stanowiących minimum programowe zajęć (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 2012 – par.2 p 1-12). Rzeszowski program został zatwierdzony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, zaś jego zgoda na prowadzenie szkolenia podpisana została w marcu 2013 r. Kurs trwa 6 miesięcy, zjazdy odbywają się w systemie sobotnio-niedzielnym. W programie są też wizyty studyjne w instytucjach pomocy społecznej.

Uzyskanie przez słuchaczy kursu specjalizacji następuje po złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu końcowego przed komisją egzaminacyjną do specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Zakończenie IV edycji kursu zaplanowano w marcu br. Osoby, które otrzymają dokumenty potwierdzające ukończenie kursu będą mogły ubiegać się o stanowiska kierownicze w jednostkach szeroko pojętej pomocy społecznej. Ten wymóg jest zapisany w branżowych rozporządzeniach ministerstwa.



Słuchacze III edycji szkolenia wraz z członkami komisji egzaminacyjnej

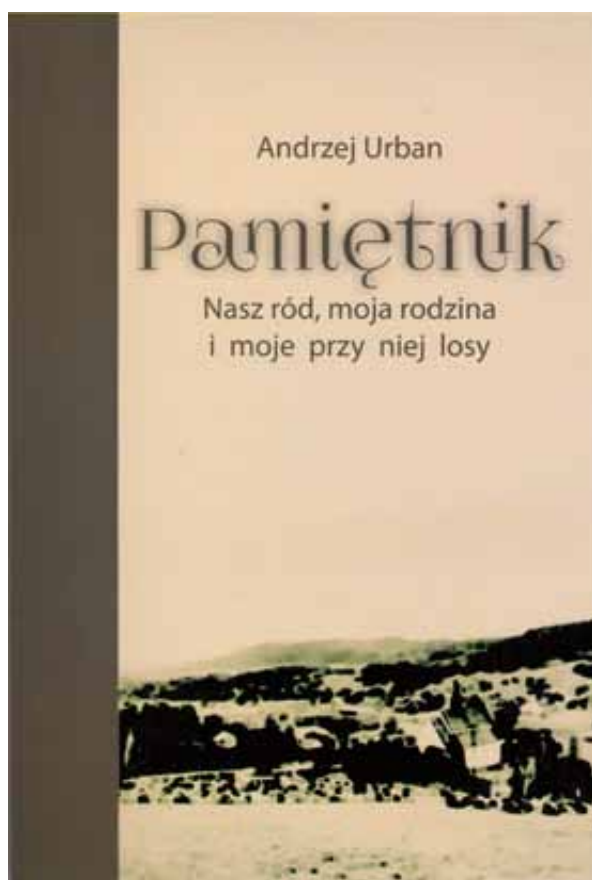
KAZIMIERZ
OŻÓG

KSIĄŻKA Z OPISEM ŻYCIA GALICYJSKIEGO CHŁOPA

Cieszy nas ogromnie współpraca między Uniwersytetem Rzeszowskim i Urzędem Gminy Niebylec. W jej ramach w październiku 2015 zorganizowano sesję naukową „Przyboś dzisiaj”. Jej organizatorami byli pracownicy Instytutu Filologii Polskiej UR oraz urzędnicy z Urzędu Gminy Niebylec. Wielki poeta awangardowy Julian Przyboś urodził się w Gwoźnicy – to na terenie gminy Niebylec. Sesja zgromadziła wybitnych historyków literatury, odbyły się także imprezy towarzyszące, polegające głównie na recytacji utworów tego poety. Innym, ważnym zapisem współpracy gminy Niebylec i UR jest wydany ostatnio **„Pamiętnik” Andrzeja Urbana**.

Autorem tej książki jest Andrzej Urban, urodzony w Lutczy, niedaleko Niebylca, na przełomie wieku XIX i XX, prosty człowiek, chłop, który całe swoje życie spędził w rodzinnej wsi, pracując bardzo ciężko na niewielkim kawałku ziemi. I ten małorolny chłop napisał w latach trzydziestych XX wieku obszerny „Pamiętnik”. Jest to rzecz – jak na przedstawiciela wsi – niezwykła. To nie chłopci pisali w kulturze polskiej książki. Przeciwnie, od głębokiego średniowiecza przez wieki – w zasadzie aż do początków wieku

„*Pamiętnik” Andrzeja Urbana to, po pierwsze, interesujące wspomnienia napisane przez autentycznego mieszkańca podkarpackiej wsi, małorolnego chłopca, a po wtóre, to dowód na to, jak ta grupa społeczna przez swoich przedstawicieli – mimo ogromnych trudności i obiektywnych przeszkód – zaczęła pod koniec wieku XIX uczestniczyć w życiu kulturalnym całego narodu.*



XX – polscy chłopcy byli najliczniejszą grupą społeczną najbardziej uciskaną ekonomicznie, przeznaczoną do ciężkiej, niekiedy niewolniczej pracy, całkowicie wykluczoną z życia politycznego i kulturalnego Polski. Ten „grzech pierworodny”, skądinąd tak wielkiej, demokratycznej tylko dla stanu szlacheckiego, o bogatej, szeroko otwartej na inne narody kulturze duchowej i materialnej, skutkuje aż do współczesności. Stereotyp, a więc irracjonalne przekonanie o prymitywizmie, ciemnocie mieszkańców wsi, ich zacofaniu (wystarczy tylko porównać współczesne zwroty obraźliwe: ty wieśniaku!, wiocha!) jest nadal w społec-

ności polskiej bardzo żywy. A tu mamy zaprzeczenie tych utartych, krzywdzących opinii. Stereotyp został zanegowany. „Pamiętnik” Andrzeja Urbana to, po pierwsze, interesujące wspomnienia napisane przez autentycznego mieszkańca podkarpackiej wsi, małopolskiego chłopca, a po wtóre, to dowód na to, jak ta grupa społeczna przez swoich przedstawicieli – mimo ogromnych trudności i obiektywnych przeszkód – zaczęła pod koniec wieku XIX uczestniczyć w życiu kulturalnym całego narodu. Wcześniej zamykała się ona co do twórczości kulturalnej w obrębie swojej klasy, tworząc oryginalne pieśni ludowe, swoją muzykę, wyroby i stroje. Monarchia Habsburgów przez utworzenie autonomii Galicji sprzyjała – paradoksalnie, bo to przecież zaborcy – polskości, a przez system szkół ludowych i gimnazjów, dwóch uniwersytetów w Krakowie i Lwowie, także Polską Akademię Umiejętności, przez wywyższenie języka polskiego, obserwowane w licznych pismach, polskich książkach sprzyjała także – dość rzadkiemu – awansowi kulturalnemu i politycznemu chłopów. Andrzej Urban mieszkał w Lutczy na Podkarpaciu, niedaleko znajduje się Gwoźnica, w której urodził się i wychował jego rówieśnik i dobry znajomy Julian Przyboś, a i do Komborni z Lutczy nie bardzo daleko, stamtąd wyruszał w świat na wyżyny nauki i kultury Stanisław Pigoń. Z kolei w Wierzchosławicach wzrastał Wincenty Witos.

Kiedy czytam tekst Andrzeja Urbana myślę o kilku zagadnieniach ogólniejszych. Najpierw przypomina mi się łacińskie przysłowie *Habent sua fata libelli* – książki mają swoje dzieje (losy). I ta, wydawana przez nas książka, ma swoją historię. Otóż po osiemdziesięciu latach od napisania i publikacji tylko fragmentów, praca Urbana ukazuje się w całości. Publikacja pierwszej części w „Pamiętnikach Chłopów” (1936 rok) była wydarzeniem kulturalnym w Polsce przedwojennej. Wysoko te wspomnienia oceniło jury, a były to osoby powszechnie znane: Maria Dąbrowska, Julian Tuwim, Jarosław Iwaszkiewicz, Antoni Słonimski. Dzisiaj, w skromniejszej otoczkce ukazuje się cały tekst. Autor nie żyje już od roku 1982, a jego wspomnienia trwają. Zarówno on, jak i jego dzieje są uwiecznione na kartach tego pamiętnika. Kultura przewyciężyła naturę. Tekst pisany zatrzymał dla ludzkiej pamięci to, co w naturalnym rytmie życia i następstwa pokoleń przepada w otchłani czasu. Po wtóre, jestem zdumiony kształtem językowym i poziomem treściowym tego dzieła, napisanego przecież przez chłopca, który nie miał studiów humanistycznych, ukończył tylko kilka klas szkoły powszechnej (ludowej) jeszcze w austriackiej Galicji przed pierwszą wojną światową,

i oficjalną edukację, mimo swej dziecięcej chęci dalszego uczenia się zakończył w wieku 11 lat. Podziwiam autora za to, że później miał tyle pasji i samozaparca, aby samemu do tego stopnia pomnożyć wiedzę z języka polskiego, iż mógł w latach trzydziestych w wolnej już Polsce, ale w czasach wielkiego kryzysu, kiedy doprawdy często brakowało chleba (i jak tu myśleć o kulturze?) napisać takie wspomnienia. Andrzej Urban, pisząc ten pamiętnik, zatrzymał w jakimś sensie czas, udało mu się namacalnie uchwycić fragmenty historii osobistej i częstkę dziejów swojej rodzinnej Lutczy, te fakty, które zazwyczaj przepadają bezpowrotnie. Autor, rzecz jasna, najwięcej miejsca poświęca opisowi swojego życia i dziejów swojej rodziny, także wioski, w której żył, jednak w dalekim tle jego opowieści znajdujemy Galicję, Polskę, Austro-Węgry i wielką historię, na którą składają się także dzieje zwykłych ludzi. Kapitalny i obfity w wydarzenia, wielkie i małe, jest przedstawiany przez autora okres, on sam urodził się na przełomie wieków w roku 1900. Cesarzem Austro-Węgier był „miłościwie panujący”, „najjaśniejszy pan” Franciszek Józef. Galicja cieszyła się od roku 1867 znaczną autonomią, co było ważne także w odniesieniu do polskich szkół, w których uczono w języku polskim. Do takiej szkoły chodził w Lutczy Andrzej Urban. Niedawno, bo w roku 2014, obchodziliśmy 150-lecie tej szkoły. Kolejno był okres I wojny światowej, następujące po sobie ofensywy: rosyjska (1914 r.) i austriacka (1915 r.), potem w 1918 roku wybuch wolności i niespokojne lata niepodległej Polski, wojna polsko-bolszewicka (1920), napięcia społeczne i lata kryzysu. Autor ma zatem co opisywać, a jego pamięć obejmuje także relacje osób starszych od niego – sprzed roku 1900. Perspektywa czasowa jest zatem dość długa, a wydarzenia ogromnie ciekawe i ważne.

Wydajemy całość tego „Pamiętnika”, aby ukazać współczesnemu Czytelnikowi fragmenty życia galicyjskiego chłopca, przechodzącego wraz ze swoją społecznością w wyniku „wielkiej wojny” do wolnej Polski i próbującego dostosować się do nowej, politycznej rzeczywistości. Realia wiejskie pozostały jednak w wolnej Polsce takie same jak za Austro-Węgier, ciągły głód ziemi, zacofanie w jej uprawie, te same co wcześniej techniki uprawy i hodowli, bardzo ciężka praca rodzin chłopskich, niedostatek, często bieda, codzienna walka o przetrwanie.

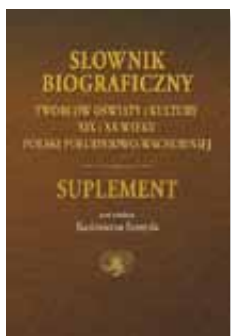
Autorem znakomitego komentarza historycznego do wydanego „Pamiętnika” jest dr **Antoni Chuchła**, sekretarz gminy Niebylec, natomiast komentarz językowy jest dziełem piszącego ten tekst.

Wydawnictwo UR poleca



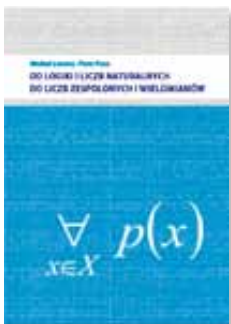
Jerzy Maternicki, *Złote lata historiografii polskiej we Lwowie*, ISBN 978-83-7996-191-7, 2015, s. 368, format B5, oprawa twarda

Jest to pierwsza wyczerpująca monografia naukowa poświęcona badaniom historycznym i kształceniu historyków na Uniwersytecie Lwowskim w zakresie historii nowożytnej (1871/72 – 1913/14). Ukazuje polskie dokonania naukowe w dawnym Lwowie. Tom składa się z dwóch części. W pierwszej części autor szczegółowo omawia dokonania badawcze i dydaktyczne historyków Uniwersytetu Lwowskiego na polu historii nowoczesnej w latach 1871/72–1913/14. Omówiona została tu działalność K. Liskego, A. Hirschberga, T. Wojciechowskiego, L. Finkla, B. Dembińskiego, S. Askenazego i in. Autor oparł się na słabo dotychczas wykorzystanych materiałach archiwalnych (DALO, AGAD i in.). W drugiej części książki zamieszczono studia i szkice rozwijające niektóre wątki części pierwszej. Analizie poddana została m.in. oferta dydaktyczna lwowskiego studium historycznego w latach 1892/93–1913/14. Autor zajął się poglądami metodycznymi historyków uniwersyteckich, a także ich zapatrywaniami na przeszłość narodową. Dowiódł, że Lwów był w tym czasie głównym ośrodkiem polskich badań nowożytnych prowadzonych zgodnie z obowiązującymi w nauce europejskiej standardami.



Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej – Suplement, red. **Kazimierz Szmyd**, ISBN 978-83-7996-164-1, 2015, s. 158, format B5, oprawa twarda

Suplement stanowi dopełnienie *Słownika biograficznego twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej*, wydanego w roku 2011. Tutaj również przyjęto cezurę czasową obejmującą XIX i XX wiek aż do czasów współczesnych. W suplemencie uwzględniono zakres terytorialny Polski południowo-wschodniej (obecnie woj. podkarpackiego). Przedstawione sylwetki reprezentują niemal wszystkie dziedziny kultury, edukacji, twórczości artystycznej, działalności wydawniczej i społeczno-oświatowej, pracy środowiskowej z młodzieżą. Reprezentują różne zawody i środowiska: nauczycieli, lekarzy, duchownych, rzemieślników, profesjonalnych twórców i amatorów wielu dziedzin sztuki, działaczy społecznych i samorządowych. Są to postaci, które wniosły znaczący wkład do dziedziny oświaty i kultury. Suplement oddaje klimat zmieniającego się czasu, przemian życia, zainteresowań i pasji ludzi twórczych tego regionu.



Michał Lorens, Piotr Puszczyński, *Od logiki i liczb naturalnych do liczb zespolonych i wielomianów*, ISBN 978-83-7996-209-9, 2015, s. 160, format B5, oprawa twarda

Książka jest przeznaczona dla obecnych i przyszłych studentów matematyki oraz kierunków pokrewnych. Zaczyna się elementami logiki i teorii zbiorów, a szczególną uwagę zwrócono na relacje równoważnościowe, relacje porządkujące i funkcje. Potem kolejno omawiane są zbiory liczb naturalnych, całkowitych, wymiernych, rzeczywistych i zespolonych. Liczby naturalne określono metodą aksjomatyczną. Pozostałe zbiory liczbowe są konstruowane lub określone aksjomatycznie. W rozdziale *Liczby całkowite* przedstawiono, między innymi, teorię kongruencji i jej zastosowania. Ostatni rozdział jest poświęcony wielomianom, na ogół o współczynnikach rzeczywistych. Trafnie dobrane przykłady ułatwiają zrozumienie rozważań teoretycznych, wartość książki podnoszą zestawy zadań na końcu każdego rozdziału. Z książki mogą skorzystać również wszyscy, którzy z racji swoich zainteresowań zajmują się matematyką. W szczególności także uczniowie klas licealnych interesujący się matematyką.



Kalwaria Pałacowska. Człowiek i krajobraz, red. **Agata Gajdek, Andrzej Bobiec, Agata Ćwik, Tomasz Olbrycht, Małgorzata Pociask, Anna Sołtysik**, ISBN 978-83-7996-207-5, 2015, s. 164, format B5, oprawa broszurowa

Publikacja porusza problematykę zagrożeń i ochrony krajobrazów wiejskich pogórzy karpaccich w kontekście tradycji, historii użytkowania ziemi i zmian demograficznych ludności. Choć bezpośrednią inspirację stanowiło doświadczenie krajobrazu okolic Kalwarii Pałacowskiej, jego wymiaru przyrodniczego i antropologicznego, w tomie zamieszczamy również teksty pozornie niezwiązane z kalwaryjskim krajobrazem. Autorzy prezentują nieraz bardzo odmienne spojrzenia na krajobraz. Dysponując różnymi narzędziami poznawczymi, wskazują na ścisłe powiązanie ekologii (bogactwa gatunkowego, struktury i dynamiki) krajobrazu z czynnikiem ludzkim i kulturowym.

MAGDALENA
RABIZO-BIREK

O PRZYBOSIU W NIEBYLCU, GWOŹNICY I RZESZOWIE

Pomysł przypomnienia osoby i twórczości Juliana Przybosia w jego małej ojczyźnie wyłonił się podczas spotkań i rozmów członków Towarzystwa Miłośników Ziemi Niebyleckiej oraz chętnie powracającej do ziemi ojca jego najmłodszej córki – poetki i malarki **Uty Przyboś**. Wedle jej słów inicjatorką wydarzeń, które odbyły się w dniach 6–8 października 2015 roku w Niebylcu, Gwoźnicy i Rzeszowie była **Katarzyna Grzebyk** – absolwentka rzeszowskiej polonistyki, mieszkanka Połomi.

Okazją do spotkania się miłośników i badaczy twórczości Przybosia z mieszkańcami miejsc jego dzieciństwa i młodości stała się przypadająca 6 października 2015 roku 45. rocznica jego śmierci, skłaniająca również do przypomnienia jego uroczystego pogrzebu w 1970 roku, który do dziś budzi spory i kontrowersje. Przypomnę, że wedle swej woli poeta spoczął w miejscu swego urodzenia – nie była to, co prawda, wskazane przez niego ukochane miejsce – góra Patria (Patra), ale niemniej pięknie usytuowany na zboczu wzgórza cmentarz w Gwoźnicy. Władze ówczesnego województwa rzeszowskiego uczyniły zeń wydarzenie o charakterze publicznym – pogrzeb poety miał charakter świecki i państwowy – jak na pochówek komunistycznego celebryty przystało (mimo że już w 1958 roku wystąpił z PZPR).

Pogrzeb bez księdza i bicia dzwonów, a kondukt przechodził obok kościoła, w którym poeta został ochrzczony, przystąpił do I komunii i do którego uczęszczał na msze święte, zszokował wiejską społeczność. Przez wiele lat nie mogła mu ona tego zapomnieć, podobnie jak jego poparcia już w 1944 roku prosowieckiej, „ludowej” władzy, akcesu do niej (w sierpniu 1944 roku Przyboś został kierownikiem Wydziału Propagandy i Informacji Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie) oraz jego ówczesnej agitacji za kolektywizacją wsi. Po roku 1989 trzeba było długiej i cierpliwej pracy grupy gwoźnicko-niebyleckich miłośników poety, wsparcia mądrego księdza **Zygmunta Mularskiego**, ujmującej osobowości córki Uty, która zaprzyjaźniła się m.in. z dyrektorką Szkoły Podstawowej im. J. Przybosia w Gwoźnicy **Małgorzatą Pryć** i regularnie bywa w ziemi swego ojca, by wiele lat po śmierci pogodzić buntowniczego awangardystę z jego wiejską wspólnotą. Przede wszystkim – wyjaśnić złożoność jego osobowości i meandrow życia, ukazać także duchowy wymiar jego twórczości, która zwłaszcza w ostatniej dekadzie życia zablęśla światłem

mistycznych objawień, opartych na fundamencie pierwotnej kultury ludowej.

O tym wszystkim wiele mówiono podczas rozmaitych imprez tworzących jubileusz, jak i w czasie obrad oraz w kularach zorganizowanej przez Zakład Literatury Polskiej XX Wieku Instytutu Filologii Polskiej UR ogólnopolskiej konferencji naukowej *Przyboś dzisiaj*, która z racji swych rozmiarów, formatu uczestników i wagi poruszonych tematów była najważniejszym punktem jubileuszowych wydarzeń. Pozostanie po niej publikacja, która będzie stanowić – jak się już dziś wydaje – ważny punkt odniesienia w dalszych losach literackiej spuścizny Przybosia.

Wiele się organizatorom udało. Towarzystwo Miłośników Ziemi Niebyleckiej zgromadziło imponujący Komitet Honorowy, w którego skład weszły córki poety: **Julia, Wanda i Uta, Edward Balcerzan, Ernest Bryll, Sylwia Chutnik, Bogusław Kierc, Michał Komar, Urszula Koziół, Irena Koźmińska, Bogusława Latawiec, Jacek Moskwa, Wiesław Myśliwski i Eustachy Rylski**. We wszystkich imprezach uczestniczyły córki. Wanda Gaignebet przyjechała z Francji, a wydarzenie to miało dla niej ten szczególny wymiar, że podobnie jak ojciec urodziła się w Gwoźnicy, a ostatni raz gościła tam na jego pogrzebie. Uta Przyboś przyjechała z córką, a wnuczką poety – Jagną. Swoją obecnością zaszczylicili organizatorów także: **Bogusław Kierc, Urszula Koziół i Michał Komar**, którzy aktywnie dyskutowali na obradach konferencji i w jej kularach.

Profesorowi Balcerzanowi – wytrwałemu badaczowi i popularyzatorowi twórczości Przybosia – zawdzięczamy zachęcenie do udziału w konferencji grona swoich uczniów z kilku ośrodków akademickich. Uczestnikami konferencji byli badacze z uniwersytetów: Université libre de Bruxelles w Belgii, Szczecińskiego, Adama Mickiewicza w Poznaniu, Kardynała Wyszyńskiego z Warszawy, Wrocławskiego, Śląskiego, Łódzkiego, Jana Kochanowskiego w Kielcach, Jagiellońskiego (grupa najliczniejsza!), Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu, PWSZ w Tarnowie i Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ciekawe jest skądinąd, że twórczością Przybosia interesują się szczególnie badacze, którzy są także poetami. Było ich na tej konferencji wyjątkowo wielu. Obok już wymienionych: Balcerzana, który omawiając przekłady Majakowskiego ukazał krytyczny do niego stosunek Przybosia,

” *Okazją do spotkania się miłośników i badaczy twórczości Przybosa z mieszkańcami miejsc jego dzieciństwa i młodości stała się przypadająca 6 października 2015 roku 45. rocznica jego śmierci.*

Latawiec, która przedstawiła piękny szkic o motywie kamieni w jego poezji, Kierca, (fragment książki o Przybosiu zamieściła „Fraza”), a towarzyszy mu wnikliwa interpretacja jednego z wierszy cyklu o Ucie rzeszowskiego poety Władysława Włocha; referaty o twórczości Przybosa przygotowali także: Stanisław Dłuski (na temat światopoglądu poety), Karol Maliszewski (o bliskich związkach z wałbrzyskim poetą Marianem Jachimowiczem), Piotr Michałowski (o poetyckich autoportretach Przybosa), Jakub Kornhauser (o powinowactwach jego projektu nieskończoności z rzeźbiarskimi wizjami na ten sam temat rumuńskiego awangardzisty Constantina Brăncușiego), Janusz Pasterski (opowiadający o spotkaniu z Ameryką), Dorota Walczak-Delanois (o belgijskich peregrynacjach Przybosa). Można stwierdzić, że związki tej grupy badaczy-poetów z autorem *Miejsca na ziemi* mają także wymiar intymnego, zaangażowanego artystycznego sporu i dialogu z mistrzem, będącym także prawodawcą awangardowego nurtu dwudziestowiecznej poezji.

Kilkoro uczestników konferencji podjęło także złożoną problematykę relacji Przybosa z poprzednikami, rówieśnikami i poetami młodszymi. Jego dialog z Mickiewiczem analizowali w odmienny sposób i na różnych przykładach Jacek Brzozowski i związany rodzinnie z Gwoźnicą Bogusław Dopart (w domu jego babci mieści się obecnie niewielkie muzeum Przybosa w Gwoźnicy, niekiedy mylnie uznawane za miejsce urodzin poety, gdy właściwe miejsce po nieistniejącym domu rodzinnym kilkaset metrów dalej oznacza pamiątkowy kamień). Złożony stosunek do Przybosa Czesław Miłosz zaprezentował Aleksander Fiut.

Uwagę badaczy przykuwał model awangardowości wykreowany przez poetę i kontynuacje „linii Przybosa” w poezji następców: Tadeusza Różewicza, Tymoteusza Karpowicza, Krystyny Miłobędzkiej, Bogusławy Latawiec, londyńskiej grupy Kontynenty, Ryszarda Krynickiego (referaty Aliny Świeściak, Tomasza Cieślaka-Sokołowskiego, Piotra Pietrycha, Karoliny Górniak, Magdaleny Rabizo-Birek, Iwony Misiak). Związki poety z małą ojczyzną i różne formy jego obecności w regionie zaprezentowali: Stanisław Uliasz, Mirosław Czarnik i Anna Jamrozek-Sowa, która w przyjętym wybuchami śmiechu, aktorsko zinterpretowanym szkicu, z pozycji absolwentki szczegółowo omówiła peerelowski rytuał nadania imienia Przybosa Szkole Podstawowej nr 12 w Rzeszowie. Z tymi wystąpieniami korespondował poruszający, a nieczęsty w poezji Przybosa wątek sentymentalny, szkic Magdaleny Sukiennik o jego wizerunku matki.

Na konferencji wygłoszono także referaty tak o charakterystycznych dla poezji Przybosa motywach (Dawid Kujawa analizował je w kontekście studiów wizualnych, Barbara Sienkiewicz i Michalina Kmiecik opowiadały na przykładzie przedwojennej poezji o wizjach miasta, Jan Wolski przedstawił wybrane motywy szwajcarskie), jak i tych mniej oczywistych i rzadko dostrzeganych (Anna Spółna zastanawiała się nad problemem malejącej obecności poezji Przybosa w szkole średniej, Mateusz Antoniuk wnikliwie analizował na podstawie rękopisów warsztat poety, Jerzy Wiśniewski pytał w szkicu o motywach muzycznych, czy znany z wielkiego zainteresowania sztuki plastycznymi poeta „miał także ucho?”). Żywą reakcją obecnego na obradach Michała Komara wywołał jedyny artykuł mocniej poruszający problem politycznych wyborów, ideowych zaangażowań poety i przemian w nich zachodzących – Zenona Ożoga szkic o wierszu *Październik 1956*. Przy okazji okazało się, że wypożyczył z Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego egzemplarz podpisany przez Przybosa i opatrzony jego rękopiśmiennymi korektami – prawdopodobnie pozostający w zbiorach po jednej z licznych wizyt poety w małej ojczyźnie.

W pamięci uczestników konferencji pozostanie z pewnością jej pierwszy dzień – 6 października, zwłaszcza część, którą przygotowały władze gminy i Towarzystwo Miłośników Ziemi Niebyleckiej. Podczas otwarcia i pierwszej części obrad w Zespole Szkół im. księdza poety Jana Twardowskiego głos zabrali m.in. dr Antoni Chuchla – prezes Towarzystwa oraz wójt gminy Niebylec Zbigniew Korab, którzy przedstawili osiągnięcia i walory Niebyleca i jego okolic. W obradach uczestniczyli także starosta strzyżowski Robert Godek, przedstawiciele rady gminy, sołectw, instytucji kultury, bibliotek, nauczyciele oraz licznie młodzież szkolna z terenu gminy Niebylec. W imieniu Komitetu Honorowego wystąpili Uta Przyboś i Edward Balcerzan a także Urszula Koziół i Bogusław Kierca.

Po południu zabrano uczestników konferencji na autokarową wycieczkę po miejscach Przybosa w Gwoźnicy. Wąskim języczkiem krętej, asfaltowej (sic!) drogi – że zacytuję zasłyszana podczas wspinaczki uwagę Urszuli Koziół – wjechaliśmy na górę Patria, by podziwiać pięknego, jesiennego dnia rozległą panoramę Pogorza Dynowsko-Strzyżowskiego. Przed Domem Ludowym przywitała nas koncertem młodzieżowa orkiestra dęta. W gwoźnickim kościele pod wezwaniem św. Antoniego Padewskiego wysłuchaliśmy barwnej opowieści księdza Mularskiego, charakteryzującego mieszkańców Gwoźnicy („twardych ludzi”, mieszkających w miejscu, do którego „nie zawiął jeszcze wiatr postępującej sekularyzacji”) i relacjonującego niełatwe zadanie przywracania dobrej pamięci o poecie, także przez dostępne wierzącym formy kultu: modlitwy i msze za spójność duszy zmarłego. Wspólnie ruszyliśmy na grób poety, gdzie taką modlitwę odmówiliśmy, złożyliśmy kwiaty i zapaliliśmy znicze, a jeden z uczniów niebyleckiego gimnazjum wyrecytował słynny, dedykowany rodzinnej wsi wiersz poety *Słońce ze wzgórz Gwoźnicy*.

Wieczorem w Domu Ludowym wysłuchaliśmy montażu słowno-muzycznego, złożonego z utworów poety, który

pod kierunkiem polonistki mgr Anny Borkowskiej przygotowali uczniowie niebyleckiego gimnazjum. Poruszył on słuchaczy prostotą i dojrzałością młodzieńczych recytacji, zrozumieniem niełatwych słów poety. W klimat czekającej biesiady wprowadził uczestników konferencji ludowy zespół „Jany”. Ugoszczono nas pysznymi regionalnymi potrawami i napitkami przygotowanymi przez miejscowe gospodynie. Kiedy wracaliśmy późnym wieczorem do Rzeszowa, uczestnicy konferencji nie kryli wzruszeń i pozytywnych wrażeń, jakie wywołała gościnność rodaków poety, format ich niebanalnych osobowości, troska i staranie, niebogatej wszak gminy, o swoje miejsce na ziemi, świadcząca o ich do niego głębokim przywiązaniu – nie zawsze spotykana w innych regionach Polski.

Wydarzeniom konferencji „Przyboś dzisiaj” towarzyszyła wystawa pamiątek po poecie w Muzeum Okręgo-

wym w Rzeszowie. Zakończył ją wieczorem 8 października spektakl *Noc powrotna* znakomitego aktora, poety, przyjaciela i znawcy twórczości Przybosa Bogusława Kierca, który tak wybrał, skomponował i przedstawił utwory poety, że ułożyły się one w poruszającą opowieść o jego życiu – od narodzin do śmierci, i to zarówno tym, które wyznaczały i determinowały wydarzenia zewnętrzne, jak i ukrytym rytmem aktywności duchowej: uczuciach, przeżyciach, doświadczeniach i doznaniach.

Przez te trzy Przybosiowe dni mieliśmy wrażenie uczestniczenia w ważnym wydarzeniu kulturalnym i naukowym, o wymiarze zarówno regionalnym, jak i ogólnopolskim, czego najdobitniejszym potwierdzeniem było nieukrywane wzruszenie córek poety Wandy i Uty, serdecznie dziękującym, tak oficjalnie, jak i w kularach, wszystkim organizatorom i uczestnikom jubileuszu.

ALICJA
UNGEHEUER-GOŁĄB

OGÓLNOPOLSKA INTERDYSCYPLINARNA KONFERENCJA NAUKOWA *Obcowanie małego dziecka ze sztuką. Wokół literatury, teatru, tańca i sztuk wizualnych*

W dniach 22 i 23 października 2015 roku na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyła się konferencja naukowa poświęcona obcowaniu małego dziecka ze sztuką. Została zorganizowana przez dr hab. prof. UR **Alicję Ungeheuer-Gołąb** z Wydziału Pedagogicznego oraz dr hab. prof. UR **Urszulę Kopeć** z Instytutu Filologii Polskiej. Sekretarzem konferencji była mgr **Marzena Bąk**. Patronat nad konferencją objęli: Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, polska sekcja IBBY, Czasopismo o Literaturze dla Dzieci „Guliwer”, Polskie Radio Rzeszów, TVP Oddział Rzeszów, portal internetowy „Czas Dzieci”, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie, dziennik „GC Nowiny”, Państwowe Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie.

Problematyka konferencji spotkała się z dużym zainteresowaniem. Tematy zgłosiło 49 naukowców z dwudziestu ośrodków, w tym uczelni wyższych, PAN-u, Biblioteki Narodowej, Fundacji na rzecz Rozwoju Językoznawstwa Komputerowego, Logiki i Badań nad Językiem ASPEKTY, Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Feliksa Nowowiejskiego w Gdańsku, Zespołu Szkół w Bukowsku, Towarzystwa Kultury Języka w Warszawie – Oddział w Łomży. Na Uniwersytecie Rzeszowskim gościliśmy reprezentantów następujących uczelni wyższych: Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Akademii Ignatianum w Krakowie, Akademii Muzycznej w Katowicach, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i jego Filii w Stalowej Woli, Politechniki Koszalińskiej, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Mi-



kołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Uniwersytetu Śląskiego i jego Filii w Cieszynie, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Referaty, które zostały wygłoszone podczas konferencji, świadczą o tym, iż zagadnienia dotyczące obcowania małego dziecka ze sztuką wymagają ciągłego monitorowania i pogłębiania oraz dyskusji. W sesji plenarnej zaprezentowano referaty wprowadzające w obszary różnych typów sztuki. Wszyscy prelegenci podkreślali, że wpływ sztuki na małe dziecko jest niebagatelny. Zaakcentowała ten fakt bardzo mocno prof. dr hab. **Alicja Baluch** – badaczka literatury i poetka, która wygłosiła w sesji plenarnej referat wprowadzający pt. *Piętra edukacji literackiej na podstawie obrazu gmachu według Carla Gustawa Junga*. Profesor Uniwersytetu Warszawskiego dr hab. **Grzegorz Leszczyński** w wystąpieniu pt. *Sztuka dla dziecka. Dziecko dla sztuki. Alternatywy i koniunkcje* uczulał na związek i potrzebę wielostronnych kontaktów dziecka z różnymi formami sztuki. Prof. dr hab. **Katarzyna Krason** zwróciła uwagę na rolę kinezy i teatru w estetycznym wychowaniu dziecka. Dr hab. prof. UZ **Mirosław Kowalski**, członek KNP PAN sygnalizował związki sztuki z wychowaniem młodego człowieka w szerokim ujęciu. Zaś dr hab. **Barbara Dutkiewicz** podjęła próbę analizy suity Maurice’a Ravela w kontekście jej wpływu na wyobraźnię dziecka. Dr hab. prof. UP **Kinga Łapot-Dzierwa** w filozoficznym pytaniu *Skąd przychodzimy, kim jesteśmy?* pokazała rolę sztuk plastycz-

nych w kształtowaniu świadomości kulturowej najmłodszych. Problem trudnych tematów w teatrze dla dzieci poruszyła dr hab. **Anna Podstawka**, a dr hab. **Katarzyna Wądolny-Tatar** podkreślała metaforyczną funkcję ilustracji w książkach dla dzieci. Sesję plenarną zamykało wystąpienie dr hab. prof. UR **Alicji Ungeheuer-Gołąb**, która zwróciła uwagę na specyfikę wychowania i potrzebę kontaktu dziecka z wieloma formami sztuki.

Bardzo interesujące referaty wygłoszono także w sekcjach. Dotyczyły one kilku pól tematycznych, takich jak: integracja słowa i obrazu w utworach literackich dla dzieci; sztuk wizualnych w edukacji małego dziecka; pracy z książką i arteterapii; artystycznych wartości utworów literackich dla dzieci; teatru i tańca jako obszarów sztuki dla dziecka; sposobów wprowadzania dziecka w świat literatury i sztuki.

W sekcji I – *Słowo i obraz – świat książki dziecięcej* – zwrócono uwagę na funkcję ilustracji książkowej i książki obrazkowej w wychowaniu estetycznym dziecka (dr **Edyta Skoczylas-Krotla**, dr **Alina Brzuska**, dr **Anita Wolanin**, mgr **Joanna Ludwiczak**, dr **Piotr Kołodziej**). Ponadto zainteresowano się tu bohaterem literackim powieści fantazmatycznych (dr **Katarzyna Słany**) i muzyką w filmie jako jednym z zagadnień możliwych do wykorzystania w edukacji dziecka (dr **Agata Kucharska-Babula**).

Sekcja II – *Sztuki wizualne w wychowaniu i edukacji dziecka* – obejmowała zagadnienia z obszaru sztuk wizualnych i plastyki. Prelegenci głosili referaty dotyczące edukacji i ekspresji plastycznej dziecka (dr hab. prof. UŚ **Urszula Szuścik**, dr **Krystyna Węgrzyn-Białogłowicz**, dr **Marek Batorski**). A dr **Anna Steliga**, przedstawiła program i tematykę zajęć w ramach Małego Uniwersytetu, działającego na Wydziale Sztuki UR. Ponadto dotykano też sfer mało opisanych i mało wykorzystywanych w edukacji dziecka, jak: kultura wizualna (dr **Bernadeta Didkowska**), przestrzeń otaczająca dziecko (dr **Agnieszka Kurkowska**), animacja poklatkowa (dr **Ali-na Ostach-Robakowska**).

W sekcji III (*Od pracy z książką do terapii przez literaturę*) zajęto się terapeutyczną funkcją literatury dla dzieci w jej różnych wymiarach (dr **Wanda Matras-Mastalerz**, dr hab. **Danuta Grzesiak-Witek**, dr **Paweł Witek**, dr **Marta Chrabąszcz**, dr **Elżbieta Krużyńska**, dr hab. prof. UR **Urszula Kopec**). Namysłem objęto też zagadnienie pracy z książką w bibliotece (dr **Grażyna Lewandowicz-Nosal**) oraz zjawisko nieheteronormatywności w literaturze dziecięcej (mgr **Matteusz Król**).

W drugim dniu konferencji prezentowano referaty w trzech sekcjach. Sekcja I (*Ars w utworach literackich dla dzieci*) dotyczyła wartości artystycznych literatury dla dzieci, ze szczególnym wykorzystaniem ich muzyczności (dr **Alicja Mazan-Mazurkiewicz**, dr hab. prof. UO **Bożena Olszewska**, dr hab. prof. UR **Bożena Taras**). Dr **Marcin R. Odelski**, omówił zjawisko kultury kaszubskiej w edukacji kulturowej małego dziecka, dr **Małgorzata Chrobak** zwróciła uwagę na nowy typ książki dla dzie-



ci – spacerownik, a dr hab. **Krystyna Zabawa** zajęła się kreacją bohatera literackiego literatury dla najmłodszych.

W kolejnej sekcji omówiono *problematykę teatru i tańca jako obszarów sztuki dla dziecka* (dr **Ewa Antonina Muzioł**, dr **Zofia Olek-Redlarska**, dr **Elżbieta Chojnowska**, dr **Joanna Rabiega-Wiśniewska**, mgr **Bernadeta Koszyła**, mgr **Kinga Sobieszkańska**).

W sekcji III – *Wprowadzanie dziecka w świat literatury i sztuki* – podjęto próbę omówienia różnorodnych czynników i działań mających znaczenie w inicjacji estetycznej i czytelniczej dziecka (dr **Magdalena Trysińska**, mgr **Jowita Gromysz**, dr **Alicja Kubik**, dr **Beata Sufa**, dr **Sławomira Pusz**, dr **Barbara Lulek**).

Obrady uświetnił występ grupy dziecięcej Zespołu Tanecznego T8, działającego przy MDK w Rzeszowie pod kierunkiem mgr **Doroty Jandziś**, koncert zespołu szantowego „Klang” oraz wystawa prac plastycznych uczniów szkół krośnieńskich z pracowni mgr **Haliny Zaforemskiej** (PZWS w Krośnie). Uczniowie SP nr 25 i SP nr 8 wykonali prace plastyczne, które posłużyły do przygotowania pamiątkowych zakładki do książek dla uczestników konferencji. W pracach organizacyjnych pomagały studentki seminarium magisterskiego dr hab. prof. UR Urszuli Kopeć oraz członkinie Studenckiego Koła Naukowego Animatorów Kultury Literackiej Dzieci, działającego przy Wydziale Pedagogicznym pod opieką dr hab. prof. UR Alicji Ungeheuer-Gołąb.

Wygłoszone referaty uświadomiły prelegentom i słuchaczom jak wiele jest obszarów sztuki wartościowych dla wychowania i edukacji małego dziecka. Niejednokrotnie wskazywały kierunki rozwoju oddziaływania przez sztukę, obnażały miejsca słabe i wskazywały obszary realizowane właściwie. Ciekawa i niezwykle ważna tematyka wpłynęła na ożywioną dyskusję, w której zabierali głos także biorący udział w konferencji studenci, nauczyciele oraz bibliotekarze. W sumie obrad wysłuchało około 300 osób, w tym wielu studentów Wydziału Pedagogicznego UR, Wydziału Filologicznego UR, wykładowców akademickich, nauczycieli i bibliotekarzy.

Rzeszowska konferencja umożliwiła wymianę poglądów na temat roli sztuki we współczesnej edukacji i wychowaniu dziecka w Polsce, zainspirowała do przemyśleń, uświadomiła konieczność ciągłego prowadzenia badań na temat wpływu sztuki na rozwój i edukację dziecka oraz umożliwiła spopularyzowanie wiedzy o możliwościach wieloaspektowego oddziaływania sztuki na dziecko wśród licznie przybyłych studentów i nauczycieli. Jednym z wniosków jest wyraźna potrzeba zwrócenia uwagi na konieczność właściwej polityki edukacyjno-wychowawczej małego dziecka w Polsce w zakresie jego kontaktu z różnorodnymi obszarami sztuki w ich szerokim kształcie, z uwzględnieniem sztuki współczesnej.

MATYLDA
ZATORSKA

POELAND. MIEJSCE DUCHOWEJ OBECNOŚCI EDGARA ALLANA POEGO

13 listopada 2015 roku odbyła się w Uniwersytecie Rzeszowskim ogólnopolska konferencja naukowa *Poeland. Miejsce duchowej obecności Edgara Allana Poeego*. Jej organizatorami były: Wydział Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydział Filologiczny – Zakład Literatury Romantyzmu i Pozytywizmu Instytutu Filologii Polskiej oraz Instytut Filologii Angielskiej – Pracownia Komparatystyki Literackiej, a także Koło Naukowe Doktorantów. Konferencji towarzyszyły dwa wydarzenia artystyczne ściśle związane z życiem i twórczością Poeego – wystawa *Kraina Czarów Edgara Allana Poeego* oraz spektakl teatralny *Edgar Allan Poe w Krainie Marów*. Działo to się na Uniwersytecie Rzeszowskim w dwusetną rocznicę wizyty Edgara Allana Poeego w Europie.

Wykonane w różnych technikach prace plastyczne dziewiętki artystów, inspirowane biografią i bogatą twórczością literacką amerykańskiego romantyka, zostały wyeksponowane w atrium budynku A0. Wystawę otworzył dr hab. prof. UR **Józef Jerzy Kierski**, dziekan Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Część naukową rozpoczął dr hab. inż. prof. UR **Czesław Puchalski**, prorektor do spraw rozwoju UR, otwierając konferencję. Głos zabrał również dr hab. prof. UR **Kazimierz Maciąg**, przewodniczący komitetu organizacyjnego UR oraz pomysłodawczyni wydarzenia, mgr **Greta Alina Jagieła**, przewodnicząca Koła Naukowego Doktorantów.

Organizatorzy rzeszowskiej konferencji



Wykłady podczas obrad plenarnych wygłosili goście honorowi konferencji, wybitni znawcy twórczości Poe'go. Dr **Żaneta Nalewajk-Turecka** (Uniwersytet Warszawski) podjęła próbę porównania pisarstwa Edgara Allana Poe'go, Fiodora Dostojewskiego i Witolda Gombrowicza, natomiast wystąpienie dra **Sławomira Studniarza** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) dotyczyło demonicznej epifanii i artystycznej transcendencji w poezji amerykańskiego romantyka. Organizatorzy konferencji odczytali również referaty nieobecnych gości honorowych – prof. dra hab. Franciszka Lyry (*Młodo-Polski Romantyk Amerykański*) oraz Jasona W. Ockera (*Poe-Land, Poland, and "Poe-Land"*).

Tematyka wygłaszanych w sekcjach referatów wskazała nie tylko na wielość inspiracji, jakie przynosi biografia oraz twórczość amerykańskiego romantyka, ale także na rozmaite możliwości jej odczytywania i interpretacji. Uczestniczący w konferencji reprezentanci licznych ośrodków akademickich (m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Łódzkiego i Uniwersytetu Gdańskiego) oraz badacze niezależni poddali refleksji pisarstwo Poe'go, a także jego wielorakie związki z twórczością innych autorów, przedstawiając Amerykanina zarówno jako inspiratora, jak i inspirowanego. W wystąpieniach pojawiała się tematyka bogatej i wieloznacznej symboliki oraz metaforyki opowiadań i wierszy autora *Maski Śmierci Szkarłatnej*, a także licz-

ne konteksty biograficzne. Poruszano również kwestię dwudziestowiecznej oraz współczesnej recepcji twórczości Amerykanina i prekursorskiej roli w stosunku do wielu prądów artystycznych (między innymi kampu). Głosy w dyskusjach wieńczących każdy panel potwierdziły wciąż żywe zainteresowanie Edgarem Allanem Poem, jego życiem, osobowością oraz dokonaniem.

Uczestnicy konferencji oraz goście wzięli udział w finażu wystawy *Kraina Czarów Edgara Allana Poe'go*, a następnie mogli uczestniczyć w przedstawieniu *Edgar Allan Poe w Krainie Marów*, przygotowanym przez rzeszowski Teatr bez Gładzika. Scenariusz spektaklu, wystawionego w auli budynku A1, powstał na kanwie biografii Poe'go oraz na podstawie jego listów, opowiadań i wierszy. Dzień poświęcony życiu i twórczości amerykańskiego romantyka zakończyła wieczorna przechadzka uczestników konferencji po Rzeszowie.

Wydarzenia związane z upamiętnieniem dwusetnej rocznicy wizyty Edgara Allana Poe'go w Europie dowiodły, że twórca ten stanowi wciąż niewyczerpane źródło inspiracji nie tylko dla badaczy literatury, ale również dla ludzi sztuki. W trakcie konferencji naukowej wysunięto liczne ciekawe wnioski badawcze, które będą zapewne stanowić impuls do wnikliwych rozważań na temat artysty, który bezustannie fascynuje tajemniczością biografii oraz niezwykłością dorobku literackiego, pozwalającego na wciąż nowe odczytania w często zaskakujących kontekstach.

Fot. J. Zydrón

MAREK ZIN

TRADYCJA I NOWOCZESNOŚĆ W ŻYWIENIU I ŻYWNOCI

Żywność, żywienie i zdrowie stanowią trzy obszary powiązane ze sobą, w których, w ostatnim czasie, dzieje się szczególnie dużo nowego. Przede wszystkim znacznie rozszerzył się asortyment produktów spożywczych. Jednak efektem tego jest pojawienie się nowej żywności (np. funkcjonalna, transgeniczna, wygodna lub ekologiczna), która wywiera specyficzny wpływ na organizm konsumenta. Obecnie produkty spożywcze są otrzymywane za pomocą tradycyjnych oraz zupełnie nowych

technologii, z wykorzystaniem szerokiej gamy syntetycznych i naturalnych składników. Temu rozwojowi towarzyszą też nowe regulacje prawne, które – w założeniu – powinny zapewnić konsumentowi rzetelną informację o danym produkcie oraz bezpieczeństwo, a wytwórcom stworzyć warunki do uczciwej konkurencji.

Mając to na uwadze, Katedra Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego Wydziału Biologiczno-Rolniczego zorganizowała 27 listopada 2015 roku XVII



konferencję na temat *Tradycja i nowoczesność w żywieniu i żywności*, w auli budynku D-9 oraz w Centrum Innowacji i Wdrożeń w Przemśle Spożywczym. Zainteresowanie tą tematyką było bardzo duże, w części wykładowej uczestniczyło 120 osób.

Tak jak w poprzednich latach współorganizatorem tego wydarzenia było Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Przemysłu Spożywczego (Podkarpacki Oddział Wojewódzki w Rzeszowie), które zrzesza dużą liczbę pracowników przemysłu spożywczego z naszego regionu.

Podczas obrad w sesjach i czterech wykładów plenarnych przedstawiono również 23 doniesienia w postaci posterów, które informowały o kierunkach badań prowadzonych przez pracowników naukowych Katedry Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego. A towarzyszące konferencji spotkanie towarzyskie było okazją do prezentacji różnych produktów spożywczych, z których większość była przygotowana przez studentki i studentów, członków Koła Naukowego Oceny i Przetwórstwa Żywności.



MARIAN
MALIKOWSKI

KONFERENCJA NA TEMAT SOCJOLOGII MIASTA

Organizatorem konferencji był zespół socjologów z Zakładu Socjologii Miasta i Regionu (M. Malikowski, M. Palak), Zakładu Zbiorowości Terytorialnych (Z. Rykiel, J. Kinal) i pracownicy projektu pt. *UR – nowoczesność i przyszłość regionu*, realizowanego przez Instytut Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego (J. Halik i M. Budnik-Zgłobiś). W konferencji naukowej socjologów miasta pt. „Przemiany współczesnych miast” uczestniczyło 53 socjologów i urbanistów z różnych ośrodków naukowych Polski: z Wrocławia, Warszawy, Lublina, Katowic, Krakowa, Rzeszowa, Zielonej Góry, Łodzi, Przemyśla i Łomży. Jej tematyka dotyczyła zmian w miastach Polski i krajów Zachodu, pod względem przestrzenno-urbanistycznym i społeczno-kulturowym. Dlatego w rzeszowskim spotkaniu uczestniczyli nie tylko akademicy socjologowie, geografowie, antropolodzy, ekolodzy i ekonomiści, ale również urbaniści, architekci oraz praktycy od planowania i projektowania przestrzeni miast. Wielu z nich było autorami lub współautorami projektów w skali międzynarodowej i polskiej.

Na konferencji wygłoszono kilkadziesiąt referatów, które były zaprezentowane w posiedzeniach plenarnych i w sekcjach. Wielu zabierających głos odnosiło się także do zachodzących zjawisk i stosowanych rozwiązań w naszym mieście, Rzeszowie. Szczególnie interesujące były wypowiedzi tych, którzy dawno nie byli na Podkarpaciu – oceniali oni pozytywnie zachodzące zmiany we wszyst-



Fot. J. Halik

kich formach miejskiej gospodarki. Byli pod wrażeniem rozmachu w rozbudowie Rzeszowa i sporo pytali o sprawy związane z tym miastem, narzekając jednocześnie, że tak mało informacji jest zawartych na jego temat w ogólnopolskich mediach.

W kilkadziesiąciu referatach zaprezentowano opis stanu obecnego i najbardziej pilne potrzeby miast, a także sugerowano jak zmienić je pod kątem współczesnych potrzeb mieszkańców, aby poprawić jakość życia. Omówiono też wiele projektów, zwłaszcza tzw. partycypacyjnych, a więc takich, w których stworzeniu i realizacji uczestniczą również nieprofesjonaliści, a więc mieszkańcy dzielnic i osiedli.

Owoce tej konferencji są trzy książki, które ukazały się w grudniu 2015 roku: pierwsza nosi tytuł „Przemiany przestrzenne w miastach”, druga „Społeczne i ekonomiczne problemy urbanizacji i metropolizacji”, a publikacja trzecia jest pod tytułem „Kultura, symbolika i promocja”. Każda z nich zawiera po kilkanaście artykułów ze streszczeniem w języku polskim i angielskim.



Fot. M. Budnik-Zgłobiś

KŁĘK MARTA

MOŻNA SKUTECZNIE POMAGAĆ POTRZEBUJĄCYM

Pracownicy Katedry Anestezjologii i Intensywnej Terapii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego przygotowali w grudniu (12 XII) symposium na temat zmienionych Wytycznych Resuscytacji. Konferencja była skierowana m.in. do lekarzy, ratowników medycznych oraz pielęgniarek. Wzięli w niej udział również studenci różnych kierunków medycznych z całej Polski, w tym z Uniwersytetu Rzeszowskiego (z Koła Naukowego Ratownictwa Medycznego oraz Katedry Ratownictwa Medycznego). Symposium składało się z sześciu sesji tematycznych, w których zostały przedstawione praktyczne aspekty zastosowania nowych Wytycznych. Wiodącym tematem było przedstawienie wytycznych resuscytacji

krążeniowo-oddechowej oraz ich porównanie z przepisami z 2010 roku. Nowym rozdziałem w Wytycznych 2015 jest Pierwsza Pomoc.

Materiały, z którymi zapoznano zgromadzonych są ważne nie tylko dla personelu medycznego, ale również ogółu społeczeństwa, ponieważ natychmiastowe zastosowanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej oraz automatycznej defibrylacji zewnętrznej zwiększa przeżywalność poszkodowanych. Wiedza zdobyta przez studentów podczas krakowskich wykładów powinna też mieć wpływ na wynik egzaminu zawodowego oraz przysłać pracę studentów kierunku ratownictwo medyczne w naszej uczelni.

DOROTA
OZGA

RZESZOWIANIE BYLI AKTYWNI PODCZAS ZJAZDU W MIKOŁAJKACH

W IX Zjeździe Polskiego Towarzystwa Pielęgniarek Anestezjologicznych i Intensywnej Opieki w Mikołajkach wzięło udział 850 uczestników z całej Polski. Zorganizowano IX sesji plenarnych i sesję plakatową, zgromadzeni wysłuchali 53 wykładów. Pracownicy Katedry Ratownictwa Medycznego UR przygotowali i poprowadzili dwie sesje: *Ratownictwo wodne* (dr n. med. **Marek Wojtaszek**, dr **Iwona Tabaczek-Bejster**, mgr **Sławomir Gicewicz**) oraz *Pokazy praktyczne ratownictwa wodnego* na przystanku Hotelu Gołębiowski, nad brzegiem jeziora Tałty. Dużym zainteresowaniem wśród uczestników konferencji cieszyły się zorganizowane w ramach sesji pokazy, przy współudziale Wodnego Ochotniczego Pogotowie Ratunkowe z Olsztyna i Rzeszowa, koordynowane przez dr Iwonę Tabaczek-Bajster, kierownika Pracowni Ratow-

nictwa Specjalistycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Podczas kongresu dr **Dorota Ozga** wygłosiła dwa referaty, natomiast dr Iwona Tabaczek-Bejster przedstawiła jeden referat. Mgr **Artur Szymański**, prezes Bieszczadzkiego WOPR, mówił o specyfice prowadzenia akcji ratowniczych na Jeziorze Solińskim. Lek. med. **Beata Horeczy** miała również dwa wystąpienia, a lek. med. **Grzegorz Bednarczyk** jedno. W sesji plakatowej pracownicy Katedry Ratownictwa Medycznego UR (dr **Marek Wojtaszek**, dr **Elżbieta Mach-Lichota**, mgr **Edyta Niemczy**, mgr **Krystyna Woźniak**, mgr **Marzena Jędrzejczyk-Cwanek**, mgr **Grzegorz Kucaba**) przygotowali oraz zaprezentowali w formie ustnej 3 prezentacje plakatowe oraz jedną, która powstała w ramach prac Koła Naukowego Ratownictwa Medycznego UR.

BEATA LORENS
KS. STANISŁAW
NABYWANIEC

W 966 roku dokonało się przyjęcie chrztu przez panującego księcia, nie przez Polskę. Proces chrystianizacji kraju trwał nawet do XIV wieku. Rok 966 jest symbolicznym znakiem zmian, ale nie przełomem.

1050. ROCZNICA CHRZTU SŁOWIAŃSKIEGO KSIĘCIA

20 stycznia 2016 r. w auli Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się pierwsza, inauguracyjna sesja wieloetapowej konferencji naukowej poświęconej 1050. rocznicy Chrztu Polski. Organizatorami tej konferencji są: **Adam Pęziół** – prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie oraz ks. prof. dr hab. **Stanisław Nabywaniec** – kierownik Zakładu Historii Nowożytnej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Program konferencji składa się z 15 sesji, które odbędą się w 12 miastach województwa podkarpackiego, poczynając od Rzeszowa oraz poza granicami Polski we Lwowie i w Wilnie, dawnych stolicach kresowych metropolii polskich. Każda z sesji składa się z części naukowej, podczas której przewidziane są referaty związane tematycznie z problematyką obecności, roli i działalności Kościoła w Polsce, w jej historycznych granicach i na przestrzeni ponad 10 wieków. Drugą część każdej sesji stanowią występy artystyczne – głównie wokalnno-muzyczne, a także okolicznościowe wystawy.

Pierwsza sesja, jaka odbyła się w Uniwersytecie Rzeszowskim została zatytułowana „Przedchrzcielne” *przenikanie chrześcijaństwa na ziemię polskie*. Obrady otworzył dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**, prorektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, który wskazał na doniosłość obchodów 1050. rocznicy Chrztu Polski, ze względu na wielki duchowy, ale również polityczny, kulturowy i społeczny rozwój naszego państwa i naszego narodu. W ramach tej pierwszej sesji zostały wygłoszone cztery referaty przez wybitnych znawców problematyki z zakresu archeologii oraz historii. Dwa pierwsze referaty koncentrowały się wokół wyników badań archeologicznych - prof. **Diany Gergovej**, pracownik naukowej Akademii Nauk i wykładowca Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, odkrywca „złotego skarbu” władcy Daków Koteli. Sesję otworzył referat wprowadzający w tematykę chrzcielną – *Domniemane szczątki Jana Chrzciciela na Wyspie Świętego Jana w Bułgarii. Badania archeologiczne i interdyscyplinarne* i dotyczył odkrycia dokonanego przez archeologów bułgarskich w prawosławnym kom-

pleksie klasztornym św. Jana Chrzciciela na wyspie na Morzu Czarnym, w pobliżu miasta Sozopol. Datowanie radiowęglowe i badania genetyczne wykazały, że kości te pochodziły od jednej osoby, mężczyzny z Bliskiego Wschodu, żyjącego w I w. po Chr. Według znawców problematyki mogą to być relikwie Jana Chrzciciela. Badania źródeł pisanych wskazywały na to, że relikwie te zostały darowane klasztorowi na Wyspie Świętego Jana z racji jego fundacji w V, lub na początku VI stulecia.

Prof. dr hab. Michał Parczewski – archeolog specjalizujący się w początkach kultury słowiańskiej w Polsce, wczesnośredniowiecznym osadnictwie w Karpatach; związany z Instytutem Archeologii UJ oraz Instytutem



Archeologii UR; członek Komitetu Słowianoznawstwa PAN oraz Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN swoje wystąpienie opatrzył tytułem - „Przedchrześciane” *przenikanie chrześcijaństwa na ziemi polskie – pytania bez odpowiedzi?*

Podstawą rozważań stał się fragment Żywota św. Metodogo (dotyczący księcia pogańskiego w Wiślech) oraz odkryte cmentarzysko kultury wielkomorawskiej w rejonie górnej Odry. Przeniknięcie Morawian na ten teren mogło świadczyć o sprawowaniu kontroli nad tym obszarem. Po upadku Wielkich Moraw nastąpiła ekspansja czeska. Kolejnym problemem poruszonym w wykładzie było występowanie symboli chrześcijańskich (Cruz gammata – swastyka) wśród znalezisk archeologicznych z VII w. w południowo-wschodniej Polsce. Według Profesora mogły one być świadectwem losu chrześcijan z Bizancjum, uprowadzonych w niewolę przez Słowian.

Prof. dr hab. **Jerzy Strzelczyk** – historyk-mediewista specjalizujący się m.in. w początkach państwa polskiego przez wiele lat związany z Instytutem Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, uhonorowany Nagrodą na rzecz Nauki Polskiej (2009) mówił o *Drogach i bezdrożach chrystianizacji świata słowiańskiego*. W swoim referacie prof. Strzelczyk skoncentrował się na przedstawieniu chronologii chrystianizacji kontynentu europejskiego oraz wybranych problemów związanych z charakterem procesu chrystianizacji w Polsce – motywach przemian i roli panującego w przyjęciu chrześcijaństwa. Chrystianizacja Słowian to czwarta, ostatnia faza chrystianizacji Europy (IX-X w.). W 966 roku dokonało się przyjęcie chrztu przez panującego księcia, nie przez Polskę. Proces chrystianizacji kraju trwał nawet do XIV w. Rok 966 jest symbolicznym znakiem zmian, ale nie przełomem.

Prof. dr hab. **Leszek Słupecki** – mediewista specjalizujący się w historii i archeologii średniowiecza, historii religii pogańskich oraz skandynawistyce; przez wiele lat związany z Instytutem Historii Kultury Materialnej Polskiej Akademii Nauk, a obecnie z Instytutem Historii UR w Rzeszowie temat swojego wystąpienia ujął w formie pytania: *Czy w 966 roku Polacy byli poganami?* Według Profesora o pogaństwie Mieszka I i jego poddanych nie wiadomo niczego pewnego. Chrzest księcia świadczył o stosunkowo świeżej strukturze państwowej. Data 966 roku stanowiła początek budowy wspólnoty państwowej i narodowej. Zakończenie naukowej części sesji stanowiła bardzo interesująca dyskusja panelowa, podczas której prelegenci nie tylko uzupełnili swoje wypowiedzi, ale podjęli szereg wątków badawczych, których nie przedstawili w referatach.

Drugą część sesji otwierającej rzeszowskie obchody 1050-lecia chrztu Polski stanowił koncert polskich kolęd i pastorałek w wykonaniu studentów pierwszego i drugiego roku studiów muzycznych w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Odbył się w kościele akademickim pod wezwaniem św. Jadwigi Królowej. Nad całością wydarzeń kulturalnych czuwała prof. **Marta Wierzbieniec**, z Wydziału Muzyki UR.

1050. ROCZNICA CHRZTU POLSKI

PROGRAM OBCHODÓW JUBILEUSZU 1050. ROCZNICY CHRZTU POLSKI W 2016 ROKU

20.II.2016 RZESZÓW, UNIWERSYTET RZESZÓWSKI – temat sesji: „Przedchrześciane” *przenikanie chrześcijaństwa na ziemi polskie* godz. 17.00 koncert – Kościół Akademicki Św. Jadwigi Królowej, ul. Rejtana 21

27.II.2016 RZESZÓW, URZĄD MARSZAŁKOWSKI – temat sesji: *Ręce – Honor – Olgierzec, Kościół i Państwo – Wspólna historia, czy wojna, obrona i tronem?* godz. 17.00 koncert – Bazylika O.O. Bernardynów

27.II.2016 KROSNO – temat sesji: *Tryptyk w Jedynie i Integracja ziem polskich* godz. 17.00 koncert – Kościół Farny

28.II.2016 RZESZÓW, MUZEUM ETNOGRAFICZNE – temat sesji: „Panna Święta, co Jasnę bronisz, Czyszczonej i w Ostrej święcisz, Bronisz!” – *historyczne otworowanie polskiej Maryjności* godz. 17.00 koncert – Kościół Św. Ducha

28.II.2016 WILNO – temat sesji: *Wielkie święta, co Jasnę bronisz, Czyszczonej i w Ostrej święcisz, Bronisz!” – historyczne otworowanie polskiej Maryjności* godz. 17.00 koncert – Katedra

28.II.2016 KOLBUSZOWA, MUZEUM ETNOGRAFICZNE – temat sesji: „Panna Święta, co Jasnę bronisz, Czyszczonej i w Ostrej święcisz, Bronisz!” – *historyczne otworowanie polskiej Maryjności* godz. 17.00 koncert – Kościół Wszystkich Świętych

15.I.2016 ŁEŻYŃSK – temat sesji: *Królowa Jadwiga – w ławie i w ławie, nauka i kultura* godz. 17.00 koncert – Bazylika Zofianowa NMP

20.VI.2016 STALOWA WOLA – temat sesji: *Skokanie dróg jedynych – od integracji do zjednoczenia* godz. 17.00 koncert – Kościół NMP Królowej Polski

15.VIII.2016 HACZÓW, temat sesji: *Od św. Wacława do Bł. Ks. Józefa Pijarskiego, Polity Męczeństwa* godz. 17.00 koncert – Kościół Wniebowzięcia NMP

21.IX.2016 HUTAKOMOROWSKA/MAIDAN KRÓLEWSKI – temat sesji: *Niech światło wiary innym – misja polska Episcopii miłośniczej* Muzeum Karłowicza Adama Karłowickiego godz. 17.00 koncert – Młody Królowski Kościół Św. Barbary

19.X.2016 DEBICA – temat sesji: *Jadwiga Śląska – Patronka Przejścia* godz. 17.00 koncert – Kościół Św. Jadwigi Śląskiej

16.XI.2016 USTRZYKI DOLNE – temat sesji: *W Jednym Królu w Jednym Kościele – Uniekie Kościoła Orientacja* godz. 17.00 koncert – Kościół NMP Królowej Polski

21.XII.2016 MIELEC – temat sesji: *Wielka Nowenna i Milenium Chrztu Polski* godz. 17.00 koncert – Bazylika Św. Mariusza ewangelisty

„Wielkie się już, zasępy, wzięli w siebie, weselić się, śmiać śmiać. Niechaj zabrzęda dzwony głoszące zbawienie, gdy Król tak wielki odnowi zwycięstwo. Radość się ziemi, upromieniona tak niezmiernym blaskiem (...), poczuj, że wola jest od moroka, co świat okrywa!” („Exultet”).

KOMITET ORGANIZACYJNY
ks. Stanisław SZARWIK OFM C
Adam GEBUR



KATARZYNA
WARDAK

WIZYTA STUDYJNA W KYOTO UNIVERSITY I GRADUATE SCHOOL OF MEDICINE

Dzięki realizowanemu w Uniwersytecie Rzeszowskim projektowi „UR – nowoczesność i przyszłość regionu” możliwa była w Japonii wizyta studyjna naszych nauczycieli akademickich. Kyoto, miasto w zachodniej części japońskiej wyspy Honsiu, stolica prefektury Kioto, dawna stolica Japonii, stało się dla nich na kilkanaście dni miejscem wymarzonego pobytu. Głównym celem wizyty było zdobycie doświadczeń i poznanie nowych metod dydaktycznych oraz obserwacja pracy nauczycieli akademickich, kierunku pielęgniarstwo i położnictwo, na uczelni bardzo ceniej w świecie.

Robocze spotkanie z opiekunem wizyty studyjnej prof. Tomoko Wakamurą

W dniach 19.10.–29.10.2015 r. czteroosobowy zespół w składzie: dr **Beata Penar-Zadarko**, dr **Barbara Gugąła**, dr **Małgorzata Nagórska** i dr **Katarzyna Wardak** uczestniczył w zajęciach dydaktycznych w Graduate School of Medicine oraz w Kyoto University Hospital. Pobyt nasz przebiegał według planu uzgodnionego wcześniej z opiekunem wizyty studyjnej – prof. **Tomoko Wakamura**. Już pierwszego dnia odbyliśmy spotkanie z Panią Profesor, która zapoznała nas z infrastrukturą Uniwersytetu w Kyoto oraz przedstawiła studentów pielęgniarstwa: Madokę, Emi, Hiroto i Wataru, którzy towarzyszyli nam podczas 10-dniowego pobytu. W opiece



nad naszą grupą angażował się też uczestnik studiów doktoranckich mgr Nagashima Shunsuke. Tego samego dnia odbyło się również spotkanie z prof. **Kiminori Hosoda**, dyrektorem Instytutu Pielęgniarstwa.

W drugim dniu naszego pobytu uczestniczyliśmy w pierwszej, jednej z licznych wizyt w Kyoto University Hospital oraz w spotkaniu z dyrektorem ds. pielęgniarstwa Tomoya Akiyama i personelem pielęgniarstwa. W kolejnych dobach wizyty spotkałyśmy się m.in. z dr Ryoko Furukawa i prof. Amagai, które zaprosiły nas do udziału w realizowanych przez siebie zajęciach praktycznych, w szpitalu. Po zajęciach mogłyśmy wymienić doświadczenia dydaktyczne i porozmawiać o formach prowadzenia zajęć. Długie i szczegółowe rozmowy mogły się odbywać dzięki zaangażowaniu „naszej” tłumaczki, absolwentki japonistyki, Polki, od kilku lat zamieszkałej w Japonii. Nasza grupa stanowiła pierwszą z Europy, wizytującą tamtejszą uczelnię.

Podczas pobytu miałyśmy możliwość wymiany doświadczeń związanych z procesem nauczania na pozio-

mie studiów I i II stopnia na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo, zaprezentować system kształcenia pielęgniarek oraz przedstawić kompetencje zawodowe personelu pielęgniarstwa w Polsce oraz promować Uniwersytet Rzeszowski i nasze miasto. Wolny czas wykorzystaliśmy maksymalnie na uczestnictwo w imprezach kulturalnych i zwiedzaniu (również w godzinach nocnych, tym bardziej że 8-godz. przesunięcie czasu zaburzało typowy rytm), stąd takie zabytki jak np. Kin-kaku-ji - świątynia Złotego Pawilonu, znajdująca się na liście Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO, czy drewniana świątynia Kiyomizu-dera są nam już znane nie tylko ze zdjęć.

W ostatnim dniu naszego pobytu spotkałyśmy się ponownie z opiekunem i studentami w celu podsumowania naszego pobytu. Wizyta ta pozwoliła nam zyskać dodatkowe doświadczenia z zakresu prowadzonych form dydaktycznych oraz technik stosowanych podczas pracy ze studentami, szczególnie w ramach ćwiczeń i zajęć praktycznych.

Fot. Ze zbiorów uczestniczek wyjazdu

MAŁGORZATA
POCIASK-BIAŁY

RZESZÓW BLIŻEJ KLAGENFURTU

W listopadzie (10 listopada 2015 r.), w Magistracie Klagenfurtu stolicy Landu Karyntia w południowej Austrii, świętowano jubileusz 40-lecia partnerstwa dwóch miast - Klagenfurtu i Rzeszowa. Burmistrz dr **Maria-Luise Mathiaschitz** powitała licznych gości, między innymi młodzież szkoły Europagymnasium, która od 1993 roku współpracuje z Liceum Ogólnokształcącym nr 1 w Rzeszowie. Wpis do Złotej Księgi Miasta Klagenfurtu Stanisława Sieńko, zastępcy prezydenta Rzeszowa oraz burmistrza Klagenfurtu upamiętnił to wydarzenie. Z Polski przybyła delegacja gospodarcza na czele z przewodniczącym Rady Miasta **Andrzejem Decem** i **Stanisławem Sieńko**, zastępcą prezydenta Rzeszowa. W składzie rzeszowskiej delegacji byli także: **Małgorzata Pociask-Biały** – przedstawiciel Uniwersytetu Rzeszowskiego, kierownik Pracowni Odnawialnych Źródeł Energii w Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej, **Agata Szpiech** – specjalista z zakresu ochrony powietrza Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Rzeszowa, **Jacek Smulski** – konsultant

w Podkarpackim Parku Naukowo-Technologicznym w Rzeszowie; **Marzena Furtak-Żebracka** – dyrektor Wydziału Promocji i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta Rzeszowa; **Piotr Mamczur** – kierownik Referatu Promocji Wydziału Promocji i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta Rzeszowa oraz **Iwona Szwed** - tłumacz języka niemieckiego. W programie wizyty, która trwała od 07.11 - do 11.11.2015 znalazły się spotkania gospodarcze, jak wizyta w Parku Naukowo-Technologicznym Lakeside Park, w Parku Fotowoltaicznym Firmy Petsching, w kompleksie szpitalnym wyposażonym między innymi we własny system zasilania na bazie krzemowej fotowoltaiki oraz spotkanie w Magistracie dotyczące problemów ochrony środowiska, a szczególnie ochrony powietrza. Szczególnie interesujące dla planów nawiązania współpracy Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Parku Naukowo-Technologicznego AEROPOLIS w Rzeszowie z Adriatycko-Alpejskim Uniwersytetem w Klagenfurcie oraz parkiem Naukowo-Technologicznym Lakeside Park okazały się panelowe



Wręczenie pamiątkowych dyplomów z okazji obchodów 40 rocznicy Partnerstwa Rzeszów-Klagenfurt. Od lewej: Andrzej Dec, Stanisław Sieńko, Iwona Szwed, Maria-Luise Mathiaschitz, Ruth Feistritzer

spotkania, podczas których omawiano nowe kierunki w fotowoltaice i związane z tym zrealizowane i bieżące projekty europejskie. Zachwycił nas kompleks szpitala klagenfurckiego, szczególnie dbającego o ochronę środowiska, przetwarzanie odpadków żywności, utylizację materiału biologicznego, obiektu energetycznie samowystarczalnemu, z własną elektrownią słoneczną na dachach obiektów szpitala, bardzo nowoczesnego, innowacyjnego, doskonale zarządzanego. Niezwykle interesująca była również wizyta w Parku Naukowo-Technologicznym, m.in. z menagerem Davidem Pitschmannem, miejscem, którego motto brzmi: „Jeden i jeden daje jedenaście”, gdzie powstają i doskonale funkcjonują małe firmy (obecnie ponad 50), gdzie działają tzw. start-up’y, gdzie absolwenci mogą tworzyć własne miejsca pracy, gdzie funkcjonuje szkolnictwo wszystkich stopni, gdzie znajduje się pięć placówek opiekuńczych dla dzieci pracowników samego parku, studentów jak też start-up’owiczów. Na terenie Parku Naukowo-Technologicznego znajdują się również budynki mieszkalne, jest to właściwie miasto w mieście.

Klagenfurt, czego mu zazdrościmy, jest miastem, które w 100% czerpie energię ciepłą i elektryczną z odnawialnych źródeł energii. Nie spala się tu ani węgla, ani



Elektrownia słoneczna na dachach budynków kompleksu kliniki klagenfurckiej, oddana do użytku w 2011 r..

gazu. W mieście znajduje się kilkaset stacji ładowania akumulatorów zasilających „zielone” samochody i autobusy. Pięknie położone miasto, leżące nad jeziorem, otoczone wzgórzami i lasem zachęca, by spędzać w nim czas.

Nawiązane kontakty – ze wsparciem samej Pani Burmistrz i Ewy Janicy z Magistratu Klagenfurtu, która serdecznie opiekowała się grupą delegatów – będziemy rozwijać, a nowe poprzez już zawarte, nawiązywać. Plany współpracy z uniwersyteckim środowiskiem akademickim są obiecujące, szczegółowe ustalenia są w toku. Naukowo i turystycznie z pewnością skorzystają studenci naszej uczelni.

Fot. J. Smulski

KRZYSZTOF
SOCHA

PODKARPACIE I KRAJ SAARY REALIZUJĄ UNIWERSYTECKIE PROJEKTY

*W ramach projektu *Kraj Saary i Podkarpacie jako europejskie obszary graniczne* już od kilku lat studenci i pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego mogą wymieniać się ze swoimi niemieckimi kolegami z Universität des Saarlandes w Saarbrücken doświadczeniami w kwestii hybrydowości i różnorodności kulturowej obu regionów. Doskonałą ku temu okazją są kolejne wyjazdy studyjne, w czasie których delegaci zgłębiają specyfikę tych rejonów na tle reprezentowanych przez nie krajów.*

Główną zasadą partnerstwa zagranicznego, zarówno w przypadku miast, jak i różnego rodzaju placówek, jest wielopłaszczyznowa współpraca podmiotów o podobnym potencjale, możliwościach oraz uwarunkowaniach społeczno-kulturowych. Rzeszów i Saarbrücken wpisują się w te ramy idealnie; są miastami o podobnej wielkości i zaludnieniu, leżą w strefach pogranicza, na styku odmiennych, a zarazem bliskich sobie kultur. Umiejętne inwestowanie pozwala na rozwój tych ośrodków, ważną rolę odgrywa turystyka oraz stosunkowa łatwość w nawiązywaniu stosunków z najbliższymi sąsiadami zza granicy. Podkarpacie i Saarland borykają się również z podobnymi problemami; jako peryferia swoich państw muszą walczyć o prawa do sprawiedliwego traktowania na arenie krajowej, kolejne restrukturyzacje w gospodarce wpływają na zwiększenie bezrobocia, daje się we znaki także migracja ludzi młodych. Ten niezaprzeczalny związek pomiędzy współpracującymi regionami mogli zaobserwować zarówno studenci niemieccy przebywający w Rzeszowie, jak i studenci UR w czasie kolejnych wizyt w Saarbrücken. Ostatnio Rzeszów reprezentowała grupa studentów z Koła Naukowego Literatury Niemieckiej, wraz z opiekunem.

Kraj Saary to region z tradycją, pamiętającą jeszcze czasy Imperium Rzymskiego, przez wieki przechodzący z rąk do rąk, ukształtowany przez dwie nowożytne kul-



tury: niemiecką i francuską. Znaczącą rolę w kształtowaniu wielokulturowego wizerunku regionu ma Universität des Saarlandes, który kształtując postawy akceptacji



i zrozumienia ochoczo przyjmuje w swoje szeregi studentów z najdalszych, czasem dość egzotycznych zakątków naszego globu. Spójność społeczną gwarantuje tu wspólny język i silna niemiecka administracja.

Wyjazdy studenckie pozwalają głębiej wniknąć w te realia, zrozumieć ich przyczyny, zastanowić się również nad skutkami zastosowanych rozwiązań. Studenci UR podczas kolejnych wizyt w Kraju Saary dokonali wielu interesujących spostrzeżeń dotyczących różnego pojmowania granic – nie tylko w dosłownej formie linii pomiędzy państwami. Nasi niemieccy przyjaciele, przebywając na Podkarpaciu z równie wielkim zaciekawieniem śledzili przemiany w obrębie kilku obszarów, zachodzące w tej części Polski. A wszystko to dla wzajemnego ubogacenia kulturowego i podtrzymania dobrych kontaktów polsko-niemieckich, o które tak zabiegano przez ostatnie dziesięciolecie.

W dobie kryzysu zaufania w Europie pozostaje nam mieć nadzieję, że przynajmniej współpraca pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i Universität des Saarlandes pozostanie zgodna i trwała. Czekając na rewizytę partne-



rów z Kraju Saary, ufamy, że pojawią się nowe perspektywy poszerzenia wzajemnych stosunków, a relacje pomiędzy ośrodkami akademickimi w Rzeszowie i Saarbrücken będą nadal tak serdeczne jak dotychczas.

Fot. A. Jurzysta

MACIEJ
BROŻYNA

ŁUKASZ
GODEK

ANDRZEJ
URBANIK

OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIE OBIEŻYŚWIATÓW, TRAMPÓW I TURYSTÓW

Dzięki inicjatywie prof. **Andrzeja Urbanika** w Polsce przez 31 lat organizowane są cykliczne spotkania podróżnicze. W ten sposób stworzono globtroterską społeczność w różnym wieku, od licealistów po emerytów. Od kilku lat OSOTT-owicze byli uczestnikami inauguracyjnymi także inne spotkania podróżnicze i ich organizatorami. Tak było w przypadku chociażby OSP-ŻiA/Kolosów, 3 Żywiołów, Wiatraków i Podkarpackiego Kalejdoskopu. OSOTT 2015 roku zgromadził ponad 750 osób. Możliwe to było dzięki pięknej i nowej sali konferencyjnej w Hotelu Prezydenckim. Spotkaniu patronowali: rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, prezy-

dent Rzeszowa oraz marszałek województwa podkarpackiego.

OSOTT to poważna impreza o dużych wartościach edukacyjnych. Można było się o tym przekonać, oglądając 62 prezentacje. W większości przypadków były znakomicie przygotowane i nie ograniczały się jedynie do pokazywania ciekawych zakątków świata, ale były w nich pogłębione wątki etnograficzne, religioznawcze, historyczne oraz antropologiczne. Niezwykle ciekawe okazały się także warsztaty podróżnicze prowadzone przez **Rafała Króla**, a poświęcone podróżniczemu ubiorom.



Na otwarcie jubileuszowego OSOTT 2015 przybyli: dr hab. prof. UR **Wojciech Walat** (prorektor Uniwersytetu Rzeszowskiego), prof. dr hab. **Wojciech Czarny** (dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego UR) oraz mgr **Bogusław Berdel** (dyrektor Centrum Sportu i Rekreacji UR). OSOTT-owi towarzyszyła tradycyjnie księgarnia wydawnictwa *Bezdroża*, gdzie także sprzedawano książki, których autorami byli prezenterzy OSOTT 2014. Była więc możliwość uzyskania cennych autografów. Ważna była prezentacja kolejnego tomu kultowej już książki *Przez Świat*, wydawanego aktualnie przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Trzeba przy tym podkreślić, że bezpłatnie rozdawano wydawnictwa radzące jak przygotować się i zachowywać w podróży, aby pozostać i wrócić zdrowym. Sporym powodzeniem cieszyło się stoisko firmy *The North Face* gdzie prezentowano ekwipunek dla podróżników.

W Rzeszowie rozstrzygnięto także tradycyjne konkursy: na najlepszą relację w książce *Przez Świat*, na najlepszą fotografię prezentowaną w czasie imprezy (oceniali OSOTT-owicze) oraz konkurs na Foto-OSOTT-Hit. Uczestnicy OSOTT-u zostali obdarowani licznymi nagrodami książkowymi ufundowanymi przez wydawnictwa *Bezdroża* i *Gondwana*, a także sprzętem firmy *The North Face* – można je było wygrać w konkursach.

OSOTT 2015 wsparli finansowo, bądź rzeczowo, sponsorzy: Urząd Miasta Rzeszowa, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, PZU, firma Marabut, firma Fuji, firma The North Face, Wydawnictwo Gondwana, Wydawnictwo Bezdroża, Szczepienia.pl oraz Port Lotniczy Rzeszów Jasionka z liniami Czech Airlines (oferują bezpośrednie loty z Rzeszowa do Edynburga). Liczni byli również partnerzy i patroni medialni – www.imprezy-dla-podroznikow.pl, TVP Rzeszów, Radio Rzeszów, GC Nowiny, Ceneria, Poznaj świat, Day&Night, Imprezy Rzeszów, Nowiny24pl, Nocowanie.pl, Seo24, Husky, AZS UR, Klub pod Palmą, Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów UR oraz tak szacowna instytucja jak The Explorers Club.

Imprezę pod wodzą **Andrzeja Urbanika z www.travelbit.pl zrealizował dwuosobowy zespół: Maciej Brożyna i Łukasz Godek z liczną grupą wolontariuszy z Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego**. Niezwykle ważną rolę spełnili **Marcin Jaworski i Krzysztof Urbanik (z www.travelbit.pl)**, którzy zadbali o techniczną obsługę pokazów.

Wielu uczestników spotkania uważa, że głównym wygrany okazał się Rzeszów, bowiem miasto wyraźnie przypadło globtroterom do gustu, a wielu z nich po zakończeniu imprezy wyruszyło na jego zwiedzanie.

Do zobaczenia na OSOTT 2016 (11-13 listopada) w Rzeszowie.

ANNA BROŻYNA
MACIEJ BROŻYNA
ŁUKASZ GODEK
MACIEJ ŚLIŻ

W MAŁYM KRAJU ZDOBYLIŚMY WYSOKI SZCZYT

Uczestnicy ekspedycji „**Rzeszów na Koronie Europy**” – pracownicy dydaktyczno-naukowi Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego – Maciej Brożyna, Maciej Śliż, Łukasz Godek oraz gościnnie Anna Brożyna niedawno zdobyli najwyższy szczyt Andory – „Pic Alt de la Coma Pedrosa” (2946 m. n.p.m.). Był to 32 szczyt spośród 46 najwyższych w Europie. Andora wielkością przypomina dużą polską gminę, jest jednym z najmniejszych państw Europy, leżącym w górzystym regionie Pirenejów. Cechuje się górzystym krajobrazem i chłodnym klimatem, należy do wysoko

rozwinętych państw Europy. Andora leży w strefie klimatu podzwrotnikowego, jednak ze względu na rzeźbę terenu panuje tu klimat górski. Pogoda w Andorze charakteryzuje się chłodną i śnieżną zimą, mroźną na terenach wysokogórskich, i łagodnym latem.

Rzeszowianie trafili na piękną słoneczną pogodę i o świcie wyruszyli na dziesięciogodzinny trekking. Okoliczności wspinaczki wraz ze zmieniającymi się warunkami i terenem nie pozwalały się nudzić. Trawa, lasy, skały, potoki i jeziora górskie zmieniały się wraz z wysokością w oblodzone i pokryte śniegiem skały.



Szlak był wymagający, szczególnie pod względem wydolnościowym. Na szczycie stanęliśmy w południe i mieliśmy widok na całe Pireneje. Zejście okazało się,

jak zawsze, trudniejsze, ponieważ wybraliśmy trasę krótszą, lecz bardzo niebezpieczną z powodu osuwających się pod nogami skał.

Fot. Uczestnicy wyprawy





MARTA
WOLAŃCZYK

WYCIECZKA SŁUCHACZY POLONUSA DO SANDOMIERZA I NOWEJ DĘBY

W sobotę, 5 grudnia, przebywający na rocznym kursie języka polskiego słuchacze Centrum Polonus pojechali na jednodniową wycieczkę do Sandomierza i Nowej Dęby. W ten sposób młodzieży przybliżona została historia jednego z najpiękniejszych miast Polski, zwanego czasem „Małym Rzymem” (bo podobnie jak stolica Włoch leży na 7 wzgórzach). Na turystycznym szlaku był spichlerz z XVII wieku, zamek budowany za czasów Kazimierza Wielkiego, gotycki Dom Długosza (ufundowany przez niego dla księży w 1476 r.) oraz Collegium Gostomianum, gdzie mieści się jedna z najstarszych szkół średnich w Polsce. Zwiedzanie rynku i średniowiecznego ratusza uzupełniło obraz Sandomierza. Słuchacze Polonusa znaleźli też współczesne elementy wyróżniające to miasto od innych - stragany z krzemieniem pasiastym, zwanym „polskim diamentem”, z którego wyrabia się oryginalną biżuterię. Ten krzemień występuje tylko w okolicach Sandomierza. Kiedyś do miasta prowadziły cztery bramy wjazdowe i dwie furty. Zachowała się z nich tylko gotycka Brama Opatowska, zwieńczona renesansową attyką i Furta Dominikańska, zwana Uchem Igielnym. Zwiedzanie miasta zakończyliśmy w gotyckiej bazylice, której prezbiterium zdobią niezwykle cenne bizantyjsko-ruskie polichromie ufundowane w 1421 r.

przez Władysława Jagiełłę. W Nowej Dębie, jak przystało na przedświąteczny czas, zwiedzano firmę produkującą ozdoby choinkowe i prywatne, jedyne w Polsce Muzeum Bombki Choinkowej. Zawiera ono kilka tysięcy szklanych ozdób choinkowych z kolekcji właściciela firmy - Janusza Bilińskiego. Tu oglądaliśmy niezwykłą wystawę - świąteczne wnętrza domów, w których królowały choinki. Każdy wystrój: wiktoriański, amerykański, norweski, francuski oraz polski ma swoje oryginalne cechy. W licznych gablotach oglądaliśmy bombki malowane w pejzaże, portrety, kwiaty, motyle, przypominające carskie jaja Fabergé, ozdobione kryształami Svarovskiego, wydmuchane w fantastyczne kształty żaglowców, zwierząt, postaci z bajek, a nawet halloweenowe szklane ozdoby w kształcie... kościotrupków. Podziwialiśmy tematyczne serie, ekskluzywne ozdoby robione na zamówienie i chronione prawami autorskimi. Przedmioty skromne, wyrafinowane, jak i pełne bizantyjskiego przepychu. Największą atrakcją dla uczestników wycieczki były warsztaty malowania bombek. Miłą pamiątką po wizycie w Nowej Dębie były bombki malowane przez słuchaczy Polonusa. W ten sposób powstały pamiątki z wycieczki, ozdobione brokatowymi imionami, gwiazdkami i napisami.

Fot. W. Brus

IWONA
TABACZEK-
BEJSTER

ANNA
KOŁODZIEJ

DNI ADAPTACJI 2015

W dniach od 27 do 29 listopada 2015 r. już po raz piąty odbyły się Dni Adaptacji dla pierwszych roczników studentów z niepełnosprawnością, studiujących w Uniwersytecie Rzeszowskim. Rozpoczęły się one od spotkania informacyjnego, podczas którego swoją działalność i formy wsparcia przedstawili: **Maciej Szymański** - dyrektor Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), **Lucyna Przybyło** - pełnomocnik Fundacji Aktywnej Rehabilitacji (FAR) na region podkarpacki oraz pracownicy Biura ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Dla studentów z niepełnosprawnością oraz współpracujących z BON wolontariuszy zorganizowano także wyjazd integracyjny do Wierchomli, małej miejscowości położonej w Beskidzie Sądeckim. W godzinach południowych odbyły się tam pełne humoru warszta-

ty integracyjne, a wieczorem kontynuowano integrację w trakcie zabawy andrzejkowej. Studenci znaleźli również czas na spacer po malowniczej okolicy, którą podziwiali w zimowej aurze.

Zamiarem organizatorów cyklicznie organizowanych Dni Adaptacji jest wzbogacenie kalendarza imprez przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. Szczególnie są one cenne dla studentów pierwszego roku, którzy po kilku tygodniach zajęć na uczelni dzielili się swoimi uwagami i obawami. Dni Adaptacji na pewno przyczynią się do lepszego funkcjonowania w społeczności akademickiej studentów z niepełnosprawnością, rozpoczynających swoją przygodę akademicką w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Fot. R. Nestor



Koło Naukowe Liderzy Biznesu na Uniwersytecie Rzeszowskim zrzesza osoby studiujące na Wydziale Ekonomii UR. Misją organizacji jest kształtowanie osobowości potrafiących ze swobodą poruszać się w świecie biznesu. Koło prowadzi działalność nie tylko w obszarze wąsko rozumianej ekonomii. Studenci organizują konferencje, seminaria, warsztaty i konkursy oraz zapraszają gości, którzy dzielą się z nimi praktyczną wiedzą. Praca organizacyjna pomaga im w zdobyciu cennych umiejętności, które przydają się w rozwoju przyszłej kariery zawodowej.

MICHAŁ PIĘKOŚ

BADANIA NAUKOWE Z PERSPEKTYWY STUDENTA

Na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się studencka konferencja naukowa pt. *Badania naukowe z perspektywy studenta*, zorganizowana 17 XII przez Koło Naukowe Liderzy Biznesu. Podczas konferencji zaprezentowane zostały wyniki projektów badawczych realizowanych przez wybrane sekcje Koła. W wydarzeniu uczestniczyli studenci i pracownicy nauki Wydziału Ekonomii, a także zaproszeni goście: **Mateusz Kutrzeba** – wicedyrektor ds. rynku pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie oraz **Alicja Remiszewska** – reprezentantka KN Aktywni Studenci, działającego przy Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego.

Pierwsza prezentacja pt. *Jak przygotować i przeprowadzić badania naukowe* została wygłoszona przez **Aleksandrę Stasiewicz**, **Karolinę Michalcewicz** oraz **Monikę Furmanek**. Studentki zaprezentowały sposób doboru odpowiedniej metody badawczej, procedurę tworzenia kwestionariusza ankiety, a także dane empirycz-

ne zrealizowanego badania dotyczącego postrzegania Rzeszowa jako marki. Poinformowano zebranych, że za główny symbol miasta ankietowani uważają Pomnik Czynu Rewolucyjnego, obiektem najbardziej obniżającym jego wizerunek jest dworzec autobusowy PKS, a grupą mającą największy wpływ na wizerunek Rzeszowa są studenci. W wystąpieniu pt. *Umiejętności i preferencje komunikacyjne studentów* Karolina Michalcewicz zaprezentowała wyniki badania związanego ze sprawnością porozumiewania się oraz najczęściej wybieranymi przez studentów formami komunikowania. Co czwarty ankietowany ocenia swoje zdolności werbalnego komunikowania się w bardzo dobrym stopniu. Badania zostały zrealizowane pod kierownictwem dra **Grzegorza Hajduka** w ramach Sekcji Marketingu KNLB.

Karolina Smolik skoncentrowała się na *Starciu zawodowym absolwentów szkół wyższych w województwie podkarpackim*. Zaprezentowane wyniki dostarczyły informacji, iż większa część absolwentów szkół wyższych



nie jest w pełni zadowolona z poziomu nabywanych umiejętności w trakcie programowego kształcenia. Natomiast w bardzo dużym stopniu wykorzystywane są zdolności nabyte w związku z przynależnością w przeszłości do organizacji studenckich, w tym np. kół naukowych. O *sytuacji kobiet na podkarpackim rynku pracy*, mówiły dwie studentki: **Iwona Mazurek** i Karolina Michalewicz. Zaprezentowały wyniki przeprowadzonych badań, które zostały wykonane na podstawie analizy danych wtórnych z wykorzystaniem narzędzi statystycznych i ekonometrycznych.

Te dwa badania naukowe zostały przeprowadzone pod kierownictwem dr hab. **Anny Barwińskiej-Małajowicz** w ramach Sekcji Rynku Pracy i Kreowania Karier Zawodowej KNLB.

O *Makroekonomicznych uwarunkowaniach rozwoju współczesnych gospodarek) przykład Grecji i Ukrainy)* mówiły: **Anna Bem**, **Justyna Makuch** oraz **Łucja Dusza**. Zaprezentowane badanie opierało się na praktycznej analizie danych makroekonomicznych w obszarze wzrostu gospodarczego, inflacji, handlu zagranicznego, rynku pracy, sytuacji społecznej oraz finansów publicznych, na przestrzeni kilku ostatnich lat. W trakcie wystąpienia przedstawiono relacje zachodzące pomiędzy wymienionymi obszarami, uwarunkowania rozwoju

gospodarek związane z posiadanymi wskaźnikami makroekonomicznymi oraz wnioski i zalecenia dla polityki makroekonomicznej. Badanie to zrealizowane zostało w ramach Sekcji Współpracy Nauki z Biznesem KNLB, pod kierownictwem dra hab. prof. UR **Bogusława Ślusarczyka** oraz dr inż. **Małgorzaty Lechwar**.

O *współpracy przedsiębiorstw z instytucjami otoczenia biznesu* mówiła **Paulina Czarnota**, która zaprezentowała wyniki badań dotyczących m.in. chęci podejmowania współpracy mikro, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw z uczelniami wyższymi na płaszczyźnie prowadzonych badań naukowych. Badanie zostało przeprowadzone w Sekcji Współpracy Nauki z Biznesem KNLB, pod kierownictwem dr inż. Małgorzaty Lechwar oraz dr **Władysławy Jastrzębskiej**.

Uzupełnieniem rzeszowskich prezentacji było wystąpienie **Alicji Remiszewskiej** (Uniwersytet Szczeciński), która przedstawiła plany i osiągnięcia KN Aktywni Studenci. Podsumowania konferencji dokonał dr **Artur Ostromęcki** – prodziekan ds. studenckich na Wydziale Ekonomii.

Kolejna konferencja Koła Naukowego Liderzy Biznesu planowana jest na wiosnę 2016 r. Już dzisiaj serdecznie na nią zapraszamy.

Fot. D. Ziobro

PAULINA
MOLICKA

NA TAKIE SPOTKANIE CZEKAMY CAŁY ROK

Już po raz czwarty niepełnosprawni studenci, wolontariusze oraz kadra akademicka współpracująca z Biurem Osób Niepełnosprawnych spotkali się 17 grudnia na wspólnej Wigilii. Na takie wydarzenie czeka się cały rok, mówili wszyscy podczas składania świątecznych życzeń. Tego wieczoru gromadzą się wyjątkowi ludzie, od których możemy się wiele nauczyć – zapewniali goście.

Przy stole uginającym się pod ciężarem wigilijnych potraw, przy dźwiękach kolęd i piosenek świątecznych składano sobie życzenia i dzielono się swoimi radościami, a także wrażeniami z obozów integracyjno-szkoleniowych organizowanych przez BON. Agata – studentka, Wiola – wolontariuszka oraz rektor prof. **Aleksander Bobko** uświetnili ten wieczór wokalnymi występami. W tym uroczystym spotkaniu ze studentami, jak co roku, uczestniczyli również prorektorzy – prof. dr hab. **Sylwester Czopek** i dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**. Wśród gości byli również absolwenci Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy z przyjemnością wracają w mury swojej byłej uczelni.



Fot. J. Zydroń



JAROSŁAW
HERBERT
SABINA SZMYD

W GÓRACH UCZCZONO URODZINY STUDENCKIEGO KOŁA NAUKOWEGO PODRÓŻNIKÓW

Dokładnie 10 lat temu z inicjatywy mgra inż. **Marka Kuśnierza** powołane zostało na Wydziale Wychowania Fizycznego Studenckie Koło Naukowe Podróżników. Opiekunem honorowym został ówczesny dziekan prof. Kazimierz Obodyński, zaś opiekunami studenckiej organizacji zostali Marek Kuśnierz, **Krzysztof Żuczek** oraz **Jarosław Herbert**, a pierwszym prezesem **Jarosław Szłoda**. Po roku funkcjonowania prezesem został **Radosław Maziarz**, a funkcję opiekuna objął mgr Jarosław Herbert. Kolejnymi prezesami byli: **Michał Rak** i **Anna Pilch** oraz pełniąca tę funkcję obecnie **Sylwia Rzeźnik**.

W okresie 10 lat studenci ze SKN zorganizowali, lub wzięli udział w 8 konferencjach oraz 4 obozach naukowych, w 60 wyjazdach dydaktyczno-naukowych w Polsce i za granicami (Rumunia, Słowacja, Niemcy, Czechy, Ukraina, Włochy). Ponadto zorganizowali 10 spotkań z podróżnikami, współorganizowali biegi na orientację, rowerowe gry miejskie, imprezę autostopową i wiele turystyczno-rekreacyjnych wydarzeń.

Aby godnie uczcić jubileusz, w dniach 7-8 listopada studenci wyjechali w Bieszczady, by świętować 10. urodziny koła. W wyjeździe wzięli udział obecni i byli członkowie SKN Podróżników (głównie studenci i abiturienti kierunku turystyka i rekreacja). Nad całością wydarzenia czuwał opiekun SKN Podróżników – dr Jarosław Herbert. Po dotarciu autobusem do miejscowości Smerek, rozpoczęło się przygotowanie do wejścia na szlak. W pierwszym dniu została pokonana trasa: Smerek - Okrąglik (1101 m n.p.m) - Cisna. Turystom zajęło to 6 godzin. Następny etap prowadził do Bacówki PTTK pod Honem (w Cisnej), gdzie na wszystkich czekał gorący żurek i niezwykle miła obsługa. A wieczorem, po wcześniejszej regeneracji sił, świętowano 10. urodziny SKN. Były wspomnienia połączone z prezentacją zdjęć i filmów zgromadzonych przez 10 lat. Na ręce byłych prezesów i członków, którzy byli aktywnymi studentami i nadal pomagają w funkcjonowaniu koła przekazanie zostały pamiątkowe nagrody „włóczykijów”.

U honorowano 6 osób: **Bartka Żyłę, Anię Pilch, Dorianą Kapiszewskiego, Martę Tabaczyńską, Annę Żołądowską** i Jarosława Szłodę. Szczególne podziękowania padały w kierunku opiekuna SKN - dra Jarosława Herberta, za poświęcony studentom czas i trud, za pracę na rzecz rozwoju koła. Opiekunowi koła wręczono statuetkę podróżnika. Podczas wspomnieniowo-

-integracyjnego wieczoru nie mogło zabraknąć śpiewów przy akompaniamencie gitary (**Tomek Gabor**) oraz akordeonu (**Paweł Cisowski**).

Po emocjonujących wspomnieniach z 10 lat historii koła na drugi dzień była przygotowana łatwiejsza trasa, z Dołżycy na Łopiennik (1069 m n.p.m) i do Jabłonek.

Do spotkania na turystycznym szlaku, w 2016 roku.

MAGDALENA
GADAMSKA
IWONA KARNAS

STUDENCI O UZALEŻNIENIU WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

Studenci Wydziału Pedagogicznego, ze Studenckiego Kręgu Korczakowskiego wraz z jego opiekunem – dr **Wiesławą Walc** przygotowali Ogólnopolską Studencką Konferencję Naukową *Uzależnienia wśród dzieci i młodzieży* (19 listopada 2015 roku). W przygotowanie wydarzenia włączyły się także dr **Anna Śniegulska** i dr **Maria Kocór**. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał dr hab. prof. UR **Ryszard Pęczkowski** – dziekan Wydziału Pedagogicznego.

Po krótkim wprowadzeniu w tematykę konferencji i prezentacji osiągnięć Korczakowskiego Kręgu, wysłuchano sześciu referatów, przedstawionych w trakcie obrad plenarnych. Jeden z nich – *Istota uzależnienia w opinii młodzieży gimnazjalnej*, wygłoszony został przez **Gabriele Matczak** (Katolicki Uniwersytet Lubelski). **Aleksandra Piskorowska** (Katolicki Uniwersytet Lubelski) przedstawiła natomiast kwestię dotyczącą uzależnień wśród niepełnosprawnej młodzieży. Problem uwikłania w uzależnienia behawioralne oraz jego postrzeganie przez studentów rolnictwa i technologii żywności studiów I stopnia na Uniwersytecie Rzeszowskim omówiony został przez **Patryka Kosowskiego** i **Krzysztofa Jamrożego** (Uniwersytet Rzeszowski). Z kolei wpływ rodzinnych uwarunkowań na powstawanie uzależnień u dzieci i młodzieży zaprezentowały członkinie SKK – **Iwona Karnas** oraz **Maria Filip** (Uniwersytet Rzeszowski). Obrady plenarne zakończyła **Joanna Zięba** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) wystąpieniem *Kryteria diagnostyczne uzależnienia i wczesne symptomy u nieletnich*.

Po obradach plenarnych prowadzone były równocześnie obrady w dwóch sekcjach. Jedną z nich, której przewodniczyły dr Wiesława Walc oraz **Magdalena Gadamska**, dotyczyła uzależnień behawioralnych oraz ich istoty i form przeciwdziałania.

Drużga sekcja obejmowała tematykę uzależnień w kontekście aspektów prawnych i profilaktyki. Została ona poprowadzona przez dr Annę Śniegulską i **Iwonę Karnas**.

Po owocnych obradach w poszczególnych sekcjach i ponownym zebraniu się wszystkich uczestników w akademickiej „kuli”, dr Wiesława Walc i dr Anna Śniegulska dokonały podsumowania wystąpień zaprezentowanych podczas konferencji.

Tematyka konferencji nawiązywała do zagadnień dotyczących różnego rodzaju uzależnień, które mogą stanowić zagrożenie dla współczesnych młodych ludzi. Przybyli z różnych uczelni w Polsce prelegenci przedstawili niezmiernie interesujące referaty, w których odnosili się zarówno do literatury przedmiotu, jak i wyników badań własnych. W konferencji wzięło udział ok. 200 osób, co świadczy o dużym zainteresowaniu poruszaną podczas spotkania problematyką i potrzebie dalszego zgłębiania analizowanej tematyki.

Patronem medialnym wydarzenia było czasopismo psychologiczne „Charaktery”, Gazeta Codzienna „Nowiny” oraz portal „nowiny24”.



Członkowie „Studenckiego Koła Naukowego Podróżników” i wykładowcy:
Anastazja Kundera i Daniel Małajowicz

JAROSŁAW
HERBERT

TAKIE BYŁY NAJCIEKAWSZE WYPRAWY 2015 ROKU

Tradycją środowiska akademickiego jest wyjątkowa aktywność studentów kierunku wychowanie fizyczne oraz turystyka i rekreacja. Są oni nie tylko organizatorami wielu ogólnouczelnianych imprez rekreacyjno-wypoczynkowych, ale także działają na rzecz upowszechniania i popularyzowania wzorców do naśladowania.



Dlatego 9 grudnia 2015 roku w małej auli Uniwersytetu Rzeszowskiego, z inicjatywy członków „Studenckiego Koła Naukowego Podróżników”, działającego na Wydziale Wychowania Fizycznego UR prezentowano najciekawsze wyprawy ub. roku. Udział ponad 100 osób w tym wydarzeniu świadczy o potrzebie podejmowania i kontynuacji w br. podobnych spotkań.

Podczas grudniowego spotkania z podróżami zaprezentowano sprawozdania z trzech wyjazdów: **Anastazji Kundera** - *Świat na wyciągnięcie ręki...*; **Daniela Małajowicza** - *Podróżoholik za 5 euro - Ameryka Łacińska i Karaiby jachtostopem...* oraz **Pawła Pabiana** - *Bieg Krainą Łemków - 150 km po Beskidzie...*

Zgromadzeni w auli UR poznali ludzi niezwykłych – podróżników, trampów i obieżyświatów, których pasja wiodła przez różne kraje, kontynenty, miejsca, i którzy zgodzili się podzielić swoimi doświadczeniami z szerszą publicznością. Liczne pytania i uwagi, ze strony uczestników spotkania, świadczyły o wyjątkowym zainteresowaniu zaprezentowaną tematyką. Po każdej prezentacji następowała krótka przerwa, podczas której goście mogli wymienić się wrażeniami, porozmawiać z prelegentami i zrobić pamiątkowe zdjęcie.

DAGMARA
KASICA
KATARZYNA
KĘDZIOR
KRYSTIAN
PARTYKA

STUDENCI UR PREZENTOWALI REFERATY W COLLEGIUM MEDICUM UJ

Podczas I ogólnopolskiej konferencji naukowo-szkoleniowej *Ultrasonografia w ratownictwie medycznym i praktyce SOR* (Kraków 21-22 listopada 2015 r.), w ramach sesji VII na temat ultrasonografii w edukacji, dwa referaty wygłosili studenci z Koła Naukowego Ratownictwa Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zaprezentowali prace, które powstały dzięki realizacji w UR programu dofinansowania studenckich kół naukowych, koordynowanego przez prorektora ds. nauki. Wystąpienie na temat *Wykorzystanie lokalizatora dostępu donaczyniowego w edukacji* przygotował zespół w składzie: **B. Drymajło, K. Hołota, M. Klęk, i D. Ozga**. Opracowanie *Wykorzystanie USG w ratownictwie medycznym w opinii personelu medycznego* zostało przygotowane przez trójkę autorów: **D. Kasicę, K. Kędzioreę i D. Ozgę**.

Do Centrum Dydaktyczno-Kongresowego Wydziału Lekarskiego Collegium Medicum w Krakowie przyjechali przedstawić wszystkich polskich uczelni, które przygotowują do pracy ratowników medycznych. Tematyka konferencji podzielona została na 7 sesji i obejmowała przede wszystkim tematykę prowadzącą do wypracowania systemowych rozwiązań na rzecz upowszechniania USG w ratownictwie medycznym, unowocześnienia dydaktyki medycznej, a także roli wdrażania USG do triage'u, wstępnej diagnostyki i zabiegów ratujących życie. Pierwsze dwie sesje dotyczyły ultrasonografii w ratownictwie przedszpitalnym, natomiast sesja III ultrasonografii w medycynie pola walki. Drugi dzień konferencji obejmował sesje poświęcone ultrasonografii w praktyce SOR. W ramach obrad zaprezentowano bardzo interesujący schemat echokardiograficzny „Od A do F, czyli abecadło echokardiograficzne dla nieechokardiografistów” oraz wykłady o nowych technikach ultrasonograficznych. Ciekawe było również wystąpienie o USG w stanach nagłych, na przykładzie testu uciskowego. Została również poruszona kwestia diagnostyki w urazach kości długich u dzieci. W ostatniej sesji tego dnia wystąpili studenci z UR z pracami na temat ultrasonografii w edukacji.





W oczekiwaniu na start

ZBIGNIEW
SARNA

JUBILEUSZOWE, ŚWIĄTECZNE ZAWODY PŁYWACKIE

Już po raz dwudziesty 16 grudnia ub. r. odbyły się na pływalni krytej ROSiR w Rzeszowie Świąteczne Zawody Pływackie Uniwersytetu Rzeszowskiego, które zgromadziły na starcie kilkudziesięciu studentów, pracowników i absolwentów uczelni. Przed sportową rywalizacją zgromadzonych na basenie w świąteczny nastrój wprowadził pokaz pływających choinek i stroików, przy zgaszonych światłach, do melodii kolęd w wykonaniu zawodniczek sekcji pływackiej Uniwersytetu Rzeszowskiego.

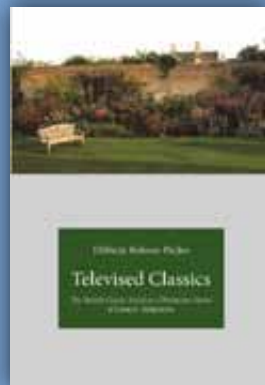
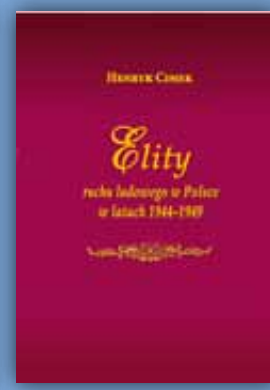
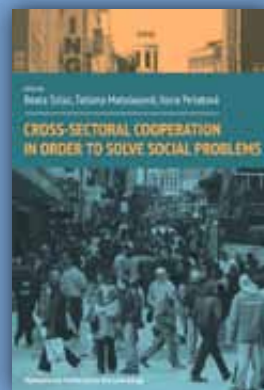
Imprezę oficjalnie otworzył dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**, prorektor ds. studenckich i kształcenia, który mówił także o potrzebie wszechstronnego rozwoju fizycznego studentów i pracowników uczelni. Pomysłodawcą i głównym organizatorem świątecznych zawodów jest mgr **Zbigniew Sarna**, trener pływania, pracownik Centrum Sportu i Rekreacji UR. Trenowani przez niego

zawodnicy (w okresie 20 lat) zdobyli 72 medale indywidualnie oraz 10 medali w klasyfikacji drużynowej, w Mistrzostwach Polski Wyższych Szkół Pedagogicznych i Filii Uniwersytetów, Mistrzostwach Polski Uniwersytetów oraz Akademickich Mistrzostwach Polski w pływaniu.

Grudniowe zawody pływackie były okazją nie tylko do sportowej rywalizacji, ale przede wszystkim towarzyskiego spotkania, pełnego wspomnień o akademickim sporcie. Wręczenie nagród odbyło się podczas spotkania integracyjnego w Żeglarskiej Tawernie. Sponsorem nagród przyznanych najlepszym jest od kilkunastu lat firma Greinplast. Do organizacji zawodów przyczyniło się także Centrum Sportu i Rekreacji, władze Wydziału Wychowania Fizycznego i Klub Uczelniany AZS Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Fot. J. Zydróż

Nowości WYDAWNICZE



Prezentowane książki można nabywać, składając zamówienie pocztą elektroniczną lub bezpośrednio w Wydawnictwie (pok. 112; ul. prof. S. Pigonia 6, 35-310 Rzeszów).

Wydawnictwo UNIwersytetu Rzeszowskiego
e-mail: wydaw@ur.edu.pl, <http://wydawnictwo.ur.edu.pl>

Gazetę Ubiwersytecką wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora.

Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację.

Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiustacji tekstów i zmiany tytułów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1642-6797

Druk: ZIMOWIT,

Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8, tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl.

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec, korekta: mgr Anna Szydło, fot.: mgr Jadwiga Zydroń,
fot. na okładce (s. 1 i 2): J. Zydroń, nakład: 1200 szt.



Uniwersytet Rzeszowski

zaprasza młodzież licealną na

INTERAKTYWNE WARSZTATY UNIWERSYTECKIE

start **9:00**

ul. S. Pigoń 1, budynek A0

Projekt

dla uczniów klas II i III:

- ➔ prezentacja największej uczelni podkarpackiej
- ➔ nauka poprzez zabawę
- ➔ liczne warsztaty, pokazy
- ➔ eksperymenty laboratoryjne
- ➔ prawdziwie akademicka atmosfera